Ἔτος Γ' 1886 — Ἐν Ἀθήναις 12 Ἰανουαρίου — Ἀριθ. 98

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Προπληρωτέα
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ . . . Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
Ἐν ὁδῷ Μουσῶν ἀριθ. 6.

Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡμερολόγιον.
Ἐπὶ τῶν ἐνεστώτων.
Ἔργα καὶ ἡμέραι.
Ὁ μῦθος τοῦ Προμηθέως.
Ἀντιγόνη (Διήγημα).
Δόξα καὶ Ἔρως (Μυθιστόρημα).
Βιβλιοκρισία. (Περὶ συγγράμματος τοῦ κ. C. Peltier, ἀναφερομένου εἰς τὸ Ἀγκυρανὸν μνημεῖον ἢ εἰς τὴν διαθήκην τοῦ Αὐγούστου).
Φιλολογικὴ ἐπιθεώρησις.
Βιβλιογραφία.
Ἀπαντήσεις ἄνευ ἐρωτήσεων. (Ἀπὸ τὴν Πόλιν ἔρχομαι καὶ 'ς τὴν κορφὴ κανέλλα.—Τί ἐκέρδιζεν ὁ Δουμᾶς ἐκ τῶν ἔργων του. — Ὁ Αἰμίλιος Ζόλα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου του. — Περιπέτειαι ἐπιθεωρητοῦ σχολείων).
Πνευματικαὶ ἀσκήσεις.—Λύσεις—Λῦται.
Ἀλληλογραφία.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Τατιανῆς τῆς μάρτυρος, ἀθλησάσης ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τῷ 218 ἔτει.

ΙΣΤΟΡΙΑ 1822. Ἡρωϊκὸς θάνατος τοῦ Ἠλία Μαυρομιχάλη. Κληθέντες ὅπως σώσωσι τὰ Στῦρα ὁ Ἠλίας καὶ ὁ Βάσσος ἔσπευσαν προθύμως· αἴφνης τὸ Ἑλληνικὸν σῶμα συναντῆσαν πολυαρίθμους ἐχθροὺς ἐτράπη πρὸς τὰ ὄρη, ἔμενε δὲ μόνος ὁ Ἠλίας μετὰ 7 ἀφωσιωμένων αὐτῷ καὶ ἀντέστη ἱκανὴν ὥραν μανιωδῶς πολεμῶν πρὸς τὸ ὑπὸ τὸν Ὀμέρμπεην μέγα σῶμα. Τέλος ὁ Ἠλίας ἀπεφάσισε νὰ διελάσῃ ξιφήρης διὰ μέσου τοῦ ἐχθροῦ. Δύο ἐκ τῶν ὀπαδῶν του μόνον ἐσώθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ μετὰ τοῦ Ἠλία ἐφονεύθησαν. Ὁ Ὀμὲρ κόψας τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἠλία Μαυρομιχάλη τὴν ἀπέστειλεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΝΕΣΤΩΤΩΝ

Βεβαίως εὑρισκόμεθα εἰς τὰς παραμονὰς σοβαρῶν γεγονότων. Τὰ ὡς ἐκ τῆς τελευταίας, ἂν οὐχὶ μόνης, λῃστρικῆς ἐπιδρομῆς τῶν νεωτέρων χρόνων ἀναφυέντα ζητήματα, ὁσημέραι περιπλέκονται ἀντὶ νὰ διαλευκανθῶσι· μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν διαφόρων διπλωματικῶν ἐργαστηρίων πρὸς κατασκευὴν ἱκανοποιητικῆς τινος, ἀνεμὴ ὁριστικῆς, λύσεως, πᾶσα ἡ ἐργασία συνεκεντρώθη εἰς δύο κεντρικὰ ἐργοστάσια τὸ ἐν Πετρουπόλει καὶ τὸ ἐν Λονδίνῳ. Καὶ ἐν Πετρουπόλει μὲν τεχνουργοῦνται αἱ κοιναὶ διακοινώσεις, ἐν Λονδίνῳ δὲ τὰ ἐκβιαστικὰ μέτρα εἰς τοὺς ἐξοπλισμοὺς ἰδίως τῆς Ἑλλάδος ἀφορῶντα.

Μὰ τόσον φόβον λοιπὸν ἐμπνέει αὐτὴ ἡ μικκύλη Ἑλλάς, τὸ ἀφ' ἱκανοῦ ἤδη χρόνου ἀντικείμενον ἀηδῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, καὶ ἀπανθρώπων εἰρωνειῶν!;

Ἐνῷ δὲ ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Ἀγγλία ταῦτα τεκταίνονται, ἡ Αὐστρία, σιωπᾷ, τὸ μὲν παρακινοῦσα ἐν κρυπτῷ τὴν Σερβίαν ὅπως μὴ ἀφοπλισθῇ, τὸ δὲ ἀποστέλλουσα στόλον εἰς Πειραιᾶ, κατὰ τοὺς πλείστους μὲν ὅπως ἐμπνεύσῃ φόβον, κατά τινας δὲ ὅπως ὑποδείξῃ οὐχὶ ἀνέφικτον ἐν ἀνάγκῃ προστασίαν, τὸ πιθανώτερον δὲ ὅπως τὸ ἄριστα κατηρτισμένον ναυτικόν της, μὴ ἀπολέσῃ διδακτικὴν τυχὸν θέαν ναυτικῶν ἀνδραγαθιῶν. Ἡ Γερμανία σκέπτεται, ἡ Ἰταλία οὐδὲν ἀποφαίνεται, ἡ δὲ Γαλλία περιορίζεται νὰ διαδηλώσῃ ὅτι ἐρᾶται τῆς Ἑλλάδος...Πλατωνικῶς.

Πλὴν τούτου ὅμως ἡ φιλάνθρωπος Γαλλία ἐκφράζει τοὺς φόβους της μήπως ὑπὸ τῶν ἐξωργισμένων Τουρκικῶν πληθυσμῶν διαδραματισθῶσιν αἱ συνήθεις σφαγαὶ ἰδίως ἐν Συρίᾳ, ὑπὲρ ἧς *ἀπέκαθεν* αἰσθάνεται ἰδιαιτέραν συμπάθειαν.

Εἰς τὰ ἄνω προσθέσατε καὶ τὰς φήμας περὶ προσεχοῦς κοινοπραξίας Ἑλλάδος, Σερβίας καὶ Μαυροβουνίου, περὶ ἀναγνωρίσεως ὑπὸ τῆς Τουρκίας τοῦ Ἀλεξάνδρου Βάττεμβεργ ὡς διοικητοῦ τῆς Ῥωμυλίας ὑπὸ τῷ ὅρῳ νὰ τῇ παραδώσῃ ὅλον τὸν στρατόν του ὅπως ἐν ἀνάγκῃ μεταχειρισθῇ καὶ αὐτὸν κατὰ τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἀγγελλομένην ὑπὸ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου ἔναρξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν τῆς Ἑλλάδος *ὡρισμένως* τὴν 1ην Μαρτίου—διατί ὄχι τὴν 25;—τὸν θρυλούμενον συμβιβασμὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας ὑπὸ τῷ ὅρῳ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ βασιλέως Γεωργίου ὡς διοικητοῦ τῆς Ἀλβανίας..... συνδυάσατε ταῦτα πάντα, σκέφθητε, κρίνατε, καὶ ἂν δυνηθῆτε προσπαθήσατε νὰ ἐξαγάγητε οἱονδήποτε συμπέρασμα.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

[Ἡ Διακοίνωσις καὶ ἡ ἀπάντησις.— Τὰ ψηφίσματα τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ. — Ὁ φιλέλλην Φρῆμαν.—Τὸ ἐν Παρισίοις Ἑλληνικὸν Συλλαλητήριον.—Ἐπιστολὴ Μενόττη Γαριβάλδου.— Τὸ παράσημον τῆς ἀνδρείας. — Ἡ τελευταία πλήμμυρα.—Δύο δίκαια παράσημα].

Νέα διακοίνωσις τῶν Δυνάμεων ἀναμένεται κατ' αὐτὰς ὡς γενικῶς πιστεύεται· πρὶν ἡ λοιπὸν ἡ νέα αὕτη ἐμφανισθῇ μεθ' ὅλων τῶν παρεπομένων αὐτῇ σχολίων, συζητήσεων, ἀπαντήσεων καὶ μέτρων, ὡς εὔορκοι χρονογράφοι, διατρίψωμεν ἐπ' ὀλίγον εἰς τὰ τῆς *δευτέρας ὁμοφώνου*. Ἡ διακοίνωσις αὕτη τῆς 30 Δεκεμβρίου—καθ' ἡμᾶς—καταρτισθεῖσα ἐν Πετρουπόλει καὶ ἐντόνως γεγραμμένη, ῥητῶς ζητεῖ τὸν ἀφοπλισμὸν τῆς Ἑλλάδος. Εἰς ταύτην, ἐπιδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῆς Ἰταλικῆς πρεσβείας τὴν 6 Ἰανουαρίου ἀπήντησεν ἡ ἡμετέρα κυβέρνησις, τὴν ἐπιοῦσαν, 7 Ἰανουαρίου, διϊσχυριζομένη ὅτι «ἀφοῦ τὰ ζητήματα τὰ ἀναφυέντα ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Αἵμου διὰ τοῦ ἐν Φιλιππουπόλει κινήματος δὲν ἔλαβον εἰσέτι ἱκανοποιητικήν τινα λύσιν, αἱ δὲ εἰς τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης διαπραγματεύσεις οὔτε κἂν ἤρξαντο, **ἡ Ἑλλὰς δὲν δύναται** ἀπέναντι τοιαύτης καταστάσεως πραγμάτων νὰ προβῇ εἰς τὸν ἀφοπλισμὸν καὶ νὰ συμμορφωθῇ οὕτω πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς ἀπὸ κοινοῦ ῥηθείσης διακοινώσεως διατυπωθεῖσαν ἀπαίτησιν. Ὑπομιμνήσκει ἄλλως, ὅτι ἡ κυβέρνησις τοῦ βασιλέως δὲν ἔλειψεν ἀπὸ τοῦ νὰ ἀναπτύξῃ διὰ τῶν προηγηθεισῶν διακοινώσεών της καὶ δι' ὅλων τῶν μέσων τὴν ἔποψιν ὑπὸ τὴν ὁποίαν θεωρεῖ τὰ ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Αἵμου συμβάντα».

Ἀφοῦ αἱ προαιώνιοι θυσίαι τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ πρὸς ἐντελῆ ἀπελευθέρωσίν του εἰς οὐδὲν εἰσέτι κατέληξαν ἀποτέλεσμα, ἀφοῦ αἱ τόσαι θυσίαι του πρὸς ἕνωσιν μετὰ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔπεισαν ἀκόμη τὴν Εὐρώπην ὅτι *ἐν Κρήτῃ δὲν ὑπάρχει δευτέρα γνώμη*, ἀφοῦ εὑρέθησαν ἄνθρωποι ἀμφισβητήσαντες τὴν γνησιότητα τῶν ἐν τῷ ψηφίσματι ὑπογραφῶν, ἀφοῦ εὑρέθησαν ἀνταποκριταὶ γράψαντες καὶ ἐφημερίδες δημοσιεύσασαι ἐπαίσχυντα ψεύδη περὶ τῶν διαθέσεων τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, ἐδέησεν ἕτερα δύο νὰ συνταχθῶσι ψηφίσματα, τὸ μὲν ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἕνωσιν, τὸ δὲ εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐν τῷ γαλλικῷ «Χρόνῳ» δημοσιευθέντων.

Τὸ πρῶτον ἔχει ὡς ἑξῆς·

«Ὁ Κρητικὸς λαὸς ἀντιπροσωπευόμενος διὰ τῶν Βουλευτῶν, Δημάρχων, Δημοτικῶν Συμβούλων, Ἀρχηγῶν καὶ Ὁπλαρχηγῶν τῶν τελευταίων ἐπαναστάσεων, Δημογερόντων καὶ τοῦ Κλήρου, συνελθὼν ἐν ἐκκλησίᾳ. *Ψηφίζεται*·

1. Συνῳδὰ τοῖς ἄρτι διαβιβασθεῖσιν ὑπομνήμασι πρὸς τὰς μεγάλας Εὐρωπαϊκὰς Δυνάμεις διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβευτῶν, ἐν οἷς ἐδηλοῦτο ὁ πόθος τῆς ἑνώσεως τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἣν καὶ αἱ μεγάλαι Δυνάμεις κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866 ἐπρότειναν ὡς μόνον μέσον τῆς καταπαύσεως αὐτῆς, ὑποβάλλει καὶ αὐθις τὸ ἐκκρεμὲς Κρη-

τικὸν ζήτημα ὑπὸ τὴν ἀντίληψιν τῶν μεγάλων Δυνάμεων, ἐπικειμένης ἤδη τῆς ἑνώσεως τῆς Ἀνατολικῆς Ῥουμελίας μετὰ τῆς Βουλγαρίας.

2. Ὑποδεικνύει εὐσεβάστως Αὐταῖς, ὅτι ἡ λύσις τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος τῆς ἑνώσεως τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ νῦν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ὑπάρχῃ ἀφορμὴ διηνεκῶν ἀνησυχιῶν καὶ αἱματηρῶν ἐπαναστάσεων » κτλ.

Τὸ δεύτερον ἔχει ὡς ἑξῆς·

«Ὁ χριστιανικὸς λαὸς τῆς πόλεως Χανίων συνελθὼν ἐν ἐκκλησίᾳ *Ψηφίζεται·*

Διαμαρτύρεται κατὰ τῶν δημοσιευθέντων ἐν τῷ «Χρόνῳ» τῶν Παρισίων κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας περὶ Κρήτης.

Ἀποδοκιμάζει μετὰ δικαίας ἀγανακτήσεως τὸν γράψαντα, ὡς διαστρέψαντα τὸ ἐθνικὸν φρόνημα τῶν χριστιανῶν κατοίκων, τὴν πολεμικὴν καὶ πολιτικὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου.

Διαδηλοῖ ὅτι ὁ μόνος διακαὴς πόθος του εἶναι ἡ ἕνωσίς του μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ πόθος παντὸς χριστιανοῦ τῆς Κρήτης». κτλ.

Ὁ ἔξοχος φιλέλλην καὶ συγγραφεὺς **Ἐδουάρδος Φρῆμαν** ὅστις, ὅτε μὲν ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τῶν ἐσωτερικῶν της καταγινομένη κατεκρήμνιζε πᾶν μεσαιωνικὸν καὶ μεταγενέστερον ἱστορικὸν κτίριον—ἐξυπηρετοῦσαμὲν τὴν καλλιτεχνίαν ἀλλὰ παραβλάπτουσα καὶ ποδοπατοῦσα τὴν ἱστορίαν—ἔρρηξε κραυγὴν ἀγανακτήσεως κεραυνοῦσαν τοὺς στενοκεφάλους, οἵτινες, θυμιάζοντες μόνην τὴν καλλιτεχνικὴν Ἑλλάδα, περιφρονοῦσι τὴν κατὰ παντοειδῶν βαρβάρων θριαμβεύσασαν Πανελλήνιον Ἑλλάδα, καὶ ἤδη ἀνεφάνη τῶν παραβλαπτομένων καὶ παραβλεπομένων δικαίων τῆς Ἑλλάδος ἀκμαῖος πρόμαχος, καταχωρίσας ἐν τοῖς «Καιροῖς» τοῦ Λονδίνου περισπούδαστον διατριβήν.

Ἀΐδιος δόξα εἰς τὸν ἐκ τῆς μελέτης τῆς *μιᾶς καὶ ἑνιαίας* ἑλληνικῆς ἱστορίας ἀρυσθέντα τὰς εὐγενεῖς δυνάμεις τοῦ ὑπερασπίζειν τὰ δίκαια τῶν ἐνδόξων ἀσθενῶν!...

Ἀνηγγέλθη ὑπὸ τοῦ τύπου ὅτι, «οἱ ἐν Παρισίοις ἕλληνες σπουδασταὶ συνῆλθον τὴν παρελθοῦσαν παρασκευὴν εἴς τινα αἴθουσαν τῆς Rue des écoles, ὅπως συζητήσωσι τὸν τρόπον δι' οὗ νὰ σχηματισθῇ ἐκεῖ πυρήν τις ἐξ ἑλλήνων, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἀφορμὴ ἀναπτύξεως τοῦ ὑπάρχοντος φιλελληνισμοῦ. Εἰς τὸ συλλαλητήριον τοῦτο, εἰς ὃ συνῆλθον 150 περίπου ἰατρικοί, νομικοί, σπουδασταὶ τεχνῶν κλπ. παρέστη ὁ κ. **Α. Γεννάδιος,** ὅστις ἐξεφώνησε λόγον πατριωτικώτατον ἐξυμνήσας τὴν ἐν Παρισίοις ὑπὲρ τοῦ γένους ὑπερόνθρωπον ἐργασίαν τοῦ Κοραῆ, ὅστις ἐθέρμαινε τὸν φιλελληνισμὸν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς ὁμοθενεῖς του· κατόπιν ὑπέδειξεν ὅτι οἱ Ἕλληνες μεταβαίνοντες εἰς Εὐρώπην δὲν διδάσκονται ὑπ' αὐτῆς, ἀλλὰ λαμβάνουσι τὴν ἱερὰν τῶν πατέρων των παρακαταθήκην, ἣν, φεύγοντες τὴν δουλείαν, ἐνεπιστεύθησαν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Γαλλίας, ἥτις καρπωθεῖσα ἐκ τῶν καρποφορωτάτων πνευματικῶν ἀγρῶν τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων ἀνεδείχθη, οἷα εἶναι σήμερον· ἐξῆρε τὸν ἐθνικὸν ἐγωϊσμόν, εἰπών, ὅτι εἶνε ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ ἡ ἀριστοκρατικωτέρα τῶν ἐπὶ γῆς· κατηνέχθη κατὰ τῶν παρὰ τὸν Αἷμον ἐθνικοτήτων, αἵτινες εἶνε βλασφημία, εἶπε, νὰ συγκρίνωνται πρὸς τὸν ἑλληνισμόν. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐθεώρουν ὡς περιττώματα τοὺς ποτέ, κατὰ Ἀλέξανδρον τὸν Βάττεμβεργ, νικητὰς τοῦ Βυζαντίου, ὡς καὶ τοὺς ἄλλους ἐκεῖ που πλησίον λαούς, οὕτω δὲ πρέπει καὶ ἅπας ὁ ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ νάματα ποτισθεὶς πεπολιτισμένος κόσμος νὰ κρίνῃ περὶ τῶν ὑπὸ ἐκτύλιξιν ἐθνικοτήτων. Ἐξυμνήσας τέλος τοὺς ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀγῶνας τοῦ ἑλληνισμοῦ ὑπὲρ κοινῆς ὠφελείας, χάριν τῆς ὁμοθρησκείας, καὶ ἀποδείξας δι' ἀκαταμαχήτων ἐπιχειρημάτων ὅτι πᾶσαι αἱ εὐεργετικαὶ θυσίαι τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀπέβησαν μοιραίως ὠφέλιμοι εἰς τὰ βάρβαρα αὐτὰ ἔθνη, ἅτινα δι' ἀχαριστίας ἐπλήρωσαν ἡμᾶς, κατέληξεν εἰς τὴν πρότασιν ἵνα σχηματισθῇ κέντρον ἐν Παρισίοις, ὅπερ νὰ περισυναγάγῃ καὶ θερμάνῃ τοὺς πολλοὺς φιλέλληνας, οἵτινες φαίνονται ἀπογητευμένοι ἀπὸ τὰ ἔργα ἡμῶν τῶν νεωτέρων.

Πρόκειται λοιπὸν νὰ σχηματισθῇ σύλλογος τῶν ἐν Παρισίοις ἑλλήνων, τοῦ ὁποίου ὕψιστος σκοπὸς νὰ ἦνε ἡ ἐπιμέλεια ἑκάστου, ὡς ἀτόμου καὶ ὡς ὅλου, περὶ τὰ ὕψιστα τοῦ ἑλληνικοῦ γένους συμφέροντα, ἕνεκα τῶν ἐπειγουσῶν περιστάσεων· καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθῇ ἡ συνδρομὴ τῶν πέραν τοῦ Σηκουάνα πλουσίων ἑλλήνων, οἵτινες ἐφάνησαν πρόθυμοι, ὅπως συντελέσωσιν εἰς τὴν διοργάνωσιν συμποσίου κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ ἀρξαμένου μηνὸς Ἰανουαρίου, εἰς ὃ νὰ προσκληθῶσιν οἱ γνωστοὶ φιλέλληνες».

Ἐπὶ τῷ ἀναγνώσματι τῶν ἄνω γραμμῶν πᾶς ἀνώτερος χαμαιζήλων παθῶν Ἕλλην θὰ ἠσθάνθη τὴν καρδίαν αὐτοῦ παλλομένην καὶ θὰ ἐλυπήθη μὴ δυνηθεὶς νὰ ἑνωτισθῇ πλήρους τῆς ὁμιλίας ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ μόνου Ἕλληνος ῥήτορος *Ἀναστασίου Γερβαδίου*, ὅστις εἰς πᾶσαν ἐθνικὴν ἀνάγκην ἀναδεικνύμενος ἄξιος τοῦ μεγάλου ὀνόματός του, ἀποσύρεται μετὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντός του τοῦ σταδίου τῆς ἐνεργείας, μένοντος οὕτως ἐλευθέρου τοῖς συκοφάνταις πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἀξιοζήλου ἐπαγγέλματός των.

Τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν ἀπέστειλεν ὁ *Μενότης Γαριβάλδης* υἱὸς τοῦ γνωστοῦ πατρός, στρατηγὸς καὶ Βουλευτής, πρός τινα ἐνταῦθα διαμένοντα φιλέλληνα Ἰταλόν, ἐξαιτήσαντα νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος προστιθεμένην νὰ πολεμήσῃ Ἰταλικὴν λεγεῶνα.

»Τὰ πράγματα τοῦ Αἵμου περιεπλάκησαν τοσοῦτον, ὥστε βεβαίως ἡ ἰταλικὴ νεολαία ἠσθάνθη τὸ καθῆκον ν' ἀπόσχῃ τοῦ ν' ἀναμιχθῇ εἰς πάλην—ἃς τὸ εἴπωμεν σαφῶς—ἀδελφοκτόνον.

»Οἱ τῶν λαῶν ἐκείνων ἐχθροὶ εἶνε πρῶτον μὲν οἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἐξ ἧς δέον ν' ἀποδιωχθῶσι, κατεσκηνωμένοι Τοῦρκοι καὶ δεύτερον ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ῥωσία, αἵτινες θέλουσι νὰ καταβροχθίσωσι καὶ νὰ διανείμωσι μεταξύ των τὴν χερσόνησον τοῦ Αἵμου.

»Ὁ συνασπισμὸς τῆς Ἑλλάδος, Ρουμανίας, Σερβίας, Βουλγαρίας καὶ Ρωμυλίας καὶ τοῦ Μαυροβουνίου, ὅπως κατάπολεμήσωσι τὸν κοινὸν ἐχθρὸν καὶ καταστῶσιν ἀνεξάρτητοι, θέλει τύχει τῆς ὑποστηρίξεως καὶ τῆς συμπαθείας ἁπάσης τῆς Εὐρώπης, ἐστὲ δὲ βέβαιος, ὅτι τότε ἡ Ἰταλικὴ νεολαία θέλει συνδράμει εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς.

»Τὸ πρὸς τὴν Εὐρώπην ὅμως ὑπὸ τῶν λαῶν ἐκείνων δοθὲν κατὰ τὸ 1885 θέαμα δὲν δύναται ἢ ν' ἀφήσῃ ἡμᾶς ἀδιαφόρους, εὐχομένους μόνον ὅπως οἱ λαοὶ οὗτοι ἀναγνωρίσωσιν ἐν τέλει τὰ συμφέροντα αὐτοῖς.

»Ὁ μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Σερβίας πόλεμος ὑπῆρξεν ἀξιοθρήνητος, μόνον δ' ἔσχεν ἀποτέλεσμα νὰ συσφίγξῃ τὰς δεσμευούσας τοὺς ἀνδρείους ἐκείνους λαοὺς ἁλύσεις, ἐκεῖθεν δ' ἐπίσης προέκυψεν ἡ ἀδυναμία τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν.»

—Ὁ ἡγεμὼν Ἀλέξανδρος Βάττεμβεργ ἀπένειμεν εἰς τὸν κ. *Ἀλέξανδρον Γ. Σοῦτσον*, ὑποπρόξενον Γραμματέα τοῦ ἐν Σόφιᾳ ἑλλ. διπλωμ. πρακτορείου, τὸ παράσημον ἀνδρείας, ὡς παρασχόντα τὰς πρώτας βοηθείας εἰς τοὺς τραυματίας τῶν πρὸ τῆς Σλίβνιτσας πρώτων τάξεων ὅπου παρίστατο ἐκτεθειμένος εἰς τὰ πυρὰ τῶν μαχομένων καθ' ὅλας τὰς μάχας ἔφιππος. Τὸ παράσημον τοῦτο οὐδέποτε ἀπενεμήθη εἰς ξένον.

— Τελευταῖαι ἠγγέλθησαν ἐκ Τριπόλεως ἱκαναὶ καταστροφαὶ ὡς ἐκ τοῦ καταπλημμυρίσαντος Σαραντοποτάμου.

Τῶν προγενεστέρων πλημμυρῶν αἱ ζημίαι δὲν ἐγνώσθησαν, παρακαλοῦμεν ὅμως νὰ μὴ λησμονηθῇ νὰ καταταχθῇ μεταξὺ τῶν καταστροφῶν καὶ ἡ ἐν τοῖς δημοσίοις ἀγγέλματι καὶ τῷ τύπῳ μεταβὴ τοῦ *Κλαδέου* ποταμοῦ τῆς] Ὀλυμπίας, περὶ οὗ τοσαῦτα ἐγράφησαν ἄλλοτε ἐν τῇ «Ἑβδομάδι», εἰς *Κλαύδιον* ἐπὶ τὸ *ῥωμαϊκώτερον*.

— Δύο ἑλληνικὰ παράσημα ἀνηρτήθησαν κατ' αὐτὰς εἰς δύο ἔντιμα στήθη. Εἰς τὸ τοῦ σοφοῦ παλαιογράφου καὶ ἐπιμελητοῦ τῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης κ. *Ἰωάννου Σακκελίωνος*, καὶ εἰς τὸ τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ κ. *Σπυρίδωνος Δόρια Προσαλέντη*, τοῦ διακεκριμένου καλλιτέχνου τοῦ ἀνήκοντος εἰς ἀρχαίαν καὶ προνομιοῦχον καλλιτεχνικὴν οἰκογένειαν.

Οἱ ἀναγνῶσται τῆς «Ἑβδομάδος» οἱ καὶ διατριβὰς τοῦ πρώτου μελετήσαντες καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Σολωμοῦ τοῦ δευτέρου θαυμάσαντες θὰ συγχαρῶσι βεβαίως μεθ' ἡμῶν.

Ο ΜΥΘΟΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ

Πασῶν τῶν ἀλληγοριῶν καὶ πάντων συλλήβδην τῶν μύθων, οὓς ἐπενόησε τὸ γόνιμον καὶ σκόπιμον πνεῦμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὁ μῦθος τοῦ Προμηθέως εἶναι ἀναντιῤῥήτως οὐ μόνον ὁ εὐστοχώτερος καὶ ὑψιπετέστερος, ἀλλά, καὶ διὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ τὰς ὑψηλὰς καὶ βαθείας ἐννοίας, ἃς ἐγκλείει, εἶναι ὁ *Ἑλληνικὸς* μῦθος κατ' ἐξοχήν. Ὁ Προμηθεὺς εἶναι ὁ μάρτυς τῆς προόδου καὶ τῆς ἐπιστήμης, ὁ ἕτοιμος ν' ἀποθάνῃ ὑπὲρ αὐτῆς, ἀφοῦ ὑπὲρ αὐτῆς ἔζησε καὶ εἰργάσθη ὅπως τὴν ἀναπτύξῃ. Ὁ Προμηθεὺς εἶναι ἡ προσωποποίησις τῆς μεγαλοφυΐας, ῥινιζούσης ἀδιαλείπτως τὰ δεσμὰ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, εἶναι ὁ φίλος τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Ἰσότητος, ὁ ὑψῶν ἐγχειρίδιον ὅπως πλήξῃ εἰς τὴν καρδίαν τὴν τυραννίαν, εἶναι ἡ προσωποποίησις τῆς ἐπινοίας, τῆς ἐμπνεύσεως, τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον ἔτι, ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ὁποίου μάχεται καὶ μαρτυρεῖ καθηλούμενος εἰς ἀπωτάτας ἐσχατιὰς χώρας ἀξένου καὶ ἐρήμου.

Νομάδες ἐπλανῶντο εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι. Οὐδεμίαν οἰκοδομητικὴν ἔχοντες γνῶσιν προσέφευγον τὰς νύκτας εἰς τὰ ἄντρα καὶ τὰ χάσματα τῆς γῆς· ἀλλ' ὁ Προμηθεὺς ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν πλινθοκτίστους[1] καὶ ξυλίνους οἰκίσκους καὶ ἔκτοτε τὸ βαλανοφάγον γένος διεκρίνετο, κατὰ τοῦτο τοὐλάχιστον, ἀπὸ τῶν ἀγρίων θηρίων. Ἠνέῳξε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἠρέμα πολιτιζομένων ἀνθρώπων, ἐδίδαξε τὰ τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως τῶν ἀστέρων καὶ τῶν ἀστερισμῶν, ἐχώρισε τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, ἐξηῦρε τὰς συνθέσεις τῶν γραμμάτων, ὑπέταξεν ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ χαλινοῦ τὸν ἄγριον ἵππον καὶ ἔζευξεν αὐτὸν εἰς τὸ ἅρμα, ἐπενόησε τὸ ἱστίον, τὴν πτέρυγα ταύτην, δι' ἧς φέρεται ὁ ναύτης ἐπὶ τοῦ κύματος, συνεδύασε ῥίζας καὶ βότανα ἀποτελέσας φάρμακα ἀλεξίνοσα, ἀνεκάλυψε καὶ ἐξώρυξεν ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς τὸν σίδηρον, τὸν χαλκόν, τὸν κατηραμένον χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, τὰς αἰτίας τοσούτων συμφορῶν. Καὶ ἀφοῦ ἐγένετο τῶν ὁμοίων του ὁ εὐεργέτης, ἀναλώσας ὑπὲρ ἐκείνων τῆς εὐρυτάτης του διανοίας τὸν πυρσόν, ἐπροίκισε τὸν ἐφήμερον ἄνθρωπον διὰ τοῦ πυρός[1], τοῦ θείου τούτου στοιχείου ὅπερ ζηλοτύπως οἱ θεοὶ ἐφύλασσον ὑπὲρ ἑαυτῶν μόνον. Ἡ στιγμὴ ἐκείνη ὑπῆρξεν ἡ ἐπισημοτάτη διὰ τὸν ἡμιάγριον ἄνθρωπον. Διὰ τοῦ πυρὸς ἐθέρμανε τὰ ῥιγοῦντα μέλη του καὶ ἀνέπτυξε τοῦ πνεύματος τὰς ἐνδείξεις. Ὑπέταξεν ὑπὸ τὴν δύναμίν του τὰ σκληρὰ μέταλλα καὶ τὸν πλοῦτον τῆς γῆς, καὶ ἐθεμελίωσε τὴν νηπιάζουσαν τέχνην καὶ τὴν πρώτην ἄνεσιν τοῦ δασοβίου καὶ ἀγροίκου πλάσματος.

Ἀλλ' ὁ Προμηθεὺς κινεῖ τὴν ζηλοτυπίαν καὶ τὸ μῖσος τῶν δεσποτῶν καὶ τῶν τυράννων τῆς ἐποχῆς. Ἀνίκανοι νὰ θεωρήσωσι τὸ ὕψος τῆς μεγαλοφυΐας, ἀνίκανοι νὰ ἐκτιμήσωσι τὰ εὐεργετήματα τῆς ἐπινοίας του, μισοῦντες αὐτὸν ἀφοῦ ἦτο πρόοδος, ἐν δὲ τῇ στασιμότητι καὶ τῷ σκότει ἀνεύρισκον ἐκεῖνοι ἐγωϊστικὰ συμφέροντα καὶ τὸ ἴδιον ἑαυτῶν, κατεξανίστανται κατὰ τοῦ Ἐλευθερωτοῦ, τοῦ συντρίψαντος τὰς προλήψεις καὶ τείναντος δᾷδα γνώσεως καὶ φωτὸς ἐπὶ τῶν καταδυναστευομένων ὁμοίων του. Οἱ τύραννοι ὀλιγαρχικοὶ καταδιώκουσιν ἀπηνῶς τὸν φιλάνθρωπον δημοκρατικόν. Τὸ *Κράτος* καὶ ἡ *Βία*, οἱ δήμιοι δηλονότι καὶ οἱ ἄλλοι ἀκόλουθοι τῶν τυράννων, ἐκπέμπονται κατὰ τοῦ μεγαλοφυοῦς ἐρευνητοῦ τῶν μυστηρίων τῆς φύσεως, τοῦ Ἀποστόλου τῆς Ἰσότητος καὶ τῆς Ἐλευθερίας, καὶ δέσμιον σύρουσιν εἰς τὰ βάθη φοβερῶν φυλακῶν τὸν πεφωτισμένον εὐεργέτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἔνθα καθηλοῦσιν αὐτὸν καταφορτίζοντες διὰ δεσμῶν βαρυτάτων, καὶ ὅπου, βασανισταί, ἀφ' ὧν βρίθουσι τῶν τυράννων αἱ αὐλαί, νύσσουσι δι' ὀξυτάτων λογχῶν τὸ σῶμα τοῦ ἐλευθεροτοῦ, παρακωλύουσιν αὐτοῦ τὸν ὕπνον, καὶ μοχθοῦσι νὰ συντρίψωσι, διὰ τῶν βασάνων, τῆς αὐπνίας καὶ ἀφορήτων ἀλγηδόνων, τὸ θάρρος τοῦ μάρτυρος καὶ νὰ κάμψωσιν αὐτοῦ τὴν εὐστάθειαν καὶ τὴν ἐλευθέραν γνώμην καὶ πεποίθησιν. Ἰδοὺ τῶν ὑπερεχουσῶν διανοιῶν, ἰδοὺ τῶν εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος ἡ πικρὰ μοῖρα καὶ ὁ κλῆρος! Γὺψ σπαράσσει αὐτῶν, ἡμέρας τε καὶ νυκτός, τὸ ἧπαρ, καί, θύματα τῆς ἑαυτῶν ἀγάπης πρὸς τοὺς ὁμείους των, στενάζουσι σιδηροδέσμιοι καὶ ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τὰ βάθη ἀνηλίου φυλακῆς, ἢ ἐξόριστοι εἰς Σκυθίαν. Ἀλλ' ὁ μάρτυς τῆς προόδου καὶ τῆς φιλανθρωπίας, τὸ θῦμα τοῦτο τοῦ διωγμοῦ τῶν τυράννων, διὰ τῆς μεγαλοψυχίας αὐτοῦ καταισχύνει τοὺς διώκτας του, καὶ διὰ τοῦ μεγέθους τῆς εὐγενείας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ θάρρους ἀνίσταται, ὁ δεσμώτης αὐτός, ὁ ἐν τῇ φυλακῇ βασανιζόμενος, ὁ μακρὰν παντὸς φίλου καὶ παντὸς ἀνθρώπου ἀλγῶν καὶ ὀδυνώμενος, ἀνίσταται ἐν τούτοις ὑπέρτερος τοῦ ἰσχυροῦ ἀλλ' ἀδίκου δυνάστου. Εἶναι τῆς μεγαλοφυΐας ἡ δύναμις, ἣν δὲν δύναται νὰ θραύσῃ τῆς αὐθαιρεσίας ἡ κτηνώδης σφῦρα. Ὁ δὲ Προμηθεὺς ὑφιστάμενος μεγαλοψύχως καὶ καρτερικῶς τοὺς σπαραγμοὺς αὐτοῦ, καταγγέλλων ἀπτοήτως τὴν ἄδικον βάσανόν του καὶ τὸν ἀδικώτερον βασανιστήν του, τηρῶν πρὸ τῶν τυράννων ἀγέρωχον καὶ ἀξιοπρεπῆ σιωπήν, ἀλλ' ἐν τῇ ἐρημίᾳ τῆς φυλακῆς ἢ τῆς ἐξορίας παραπονούμενος κατὰ τῆς λήθης ἢ τῆς ἀδιαφορίας τῶν ἀνθρώπων, οὓς εὐηργέτησε φωτίσας, καὶ ὑπὲρ ὧν ἔπαθε καὶ πάσχει[1] ὁ Προμηθεὺς αὐτὸς ὁ αἰρόμενος μέγας ἐν τῇ δυστυχίᾳ, ὁ ἐνώπιον εὐτελῶν δορυφόρων καταγγέλλων τὴν τυραννίαν αὐτὴν καί, προφήτης τῆς ἐλευθερίας ἐμπεπνευσμένος, ἐξαγγέλλων διὰ κραταιᾶς φωνῆς τὴν προσεχῆ πτῶσιν τῆς ἀπανθρωπίας, τῆς αὐθαιρεσίας, τῆς ἀδικίας, τῆς ἀκολασίας, τῆς τυραννίας τέλος τοῦ Διός[2], ὁ Προμηθεὺς οὗτος εἶναι ἡ συμβολικὴ παράστασις τῆς πάλης τοῦ δικαίου κατὰ τῆς ἀδικίας, τῆς ἐλευθερίας κατὰ τοῦ δεσποτισμοῦ, τῆς προόδου κατὰ τῆς στασιμότητος καὶ ὀπισθοδρομήσεως, τοῦ φωτὸς κατὰ τοῦ σκότους, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐπιστήμης κατὰ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς δεισιδαιμονίας, τῶν λαῶν κατὰ τῶν δεσποτῶν, τῶν πολλῶν, ἐργαζομένων ἐν ἱδρῶτι καὶ τιμῇ, κατὰ τῶν ὀλίγων τῶν καρπουμένων τὴν ἐργασίαν τῶν πολλῶν. «Εἶδον καὶ ἄλλους τυράννους νὰ πέσωσι. Θὰ ἴδῃ ἡ στιγμή,» λέγει ὁ δεσμώτης Προμηθεύς, «καθ' ἣν τὸ κράτος τοῦ Διὸς θὰ συντριβῇ ὑπὸ τὸ φοβερὸν κτύπημα[3]. Διὰ μέσου τῶν αἰώνων διώπτευσεν ὁ μέγας Τιτὰν τὸ γεγονός. Τὸ κράτος τοῦ Διὸς σαλευθὲν προρρίζως συνετρίβη κατὰ τὸ πλεῖστον. Τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς Τιτᾶνας ἐργάτας τοῦ πνεύματος, τοὺς σεπτοὺς δᾳδοῦχους τῆς Ἐλευθερίας τῶν λαῶν, τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Ἐπιστήμης.

Ἰδοὺ διατί τὴν ἀλληγορίαν καὶ τὸν μῦθον τοῦ Προμηθέως ἀπεκαλέσαμεν ἐν ἀρχῇ *ἐξόχως Ἑλληνικὸν* καὶ χάριτας ἀπονέμωμεν, μετὰ τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν ἀείμνηστον χορηγόν, τὴν μορφὴν τοῦ ὁποίου ἀπετύπωσεν ἐπὶ τοῦ λίθου ἡ σμίλη τοῦ καλλιτέχνου, τοῖς

---

[1] ΠΡ. κοῦτε πλινθοφεῖς
δόμους προσείλους ἦσαν, οὐ ξυλουργίαν·
κατώρυχες δ' ἔναιον....
Ἦν δ' οὐδὲν αὐτοῖς οὔτε χείματος τέκμαρ
οὔτ' ἀνθεμώδους ἦρος οὔτε καρπίμου
θέρους βέβαιον, ἀλλ' ἄτερ γνώμης τὸ πᾶν
ἔπρασσον, ἕως τε δή σφιν ἀντολὰς ἐγὼ
ἄστρων ἔδειξα τάς τε δυσκρίτους δύσεις.
Καὶ μὴν ἀριθμὸν, ἔξοχον σοφισμάτων
ἐξηῦρον αὐτοῖς, γραμμάτων τε συνθέσεις...
κἄζευξα πρῶτος ἐν ζυγοῖσι κνώδαλα....
θαλασσόπλαγκτα δ' οὔτις ἄλλος ἀντ' ἐμοῦ
λινόπτερ' ηὗρε ναυτίλων ὀχήματα κτλ.
Αἰσχύλου Προμ. Δεσμώτης (450 καὶ ἑφεξ.).

[1] ΠΡ. πρὸς τοῖσδε μέντοι πῦρ ἐγὼ σφιν ὤπασα.
ΧΟΡ. Καὶ νῦν φλογωπὸν πῦρ ἔχουσ' ἐφήμεροι;
ΠΡ. Ἀφ' οὗ γε πολλὰς ἐκμαθήσονται τέχνας.
(αὐτόθι 252—253)

[1] ΠΡ. Ὁρᾶτε δεσμώτην με δύσποτμον θεόν,
τὸν Διὸς ἐχθρόν, τὸν πᾶσι θεοῖς
δι' ἀπεχθείας ἐλθόντ' ὀπόσοι
τὴν Διὸς αὐλὴν εἰσοιχνεῦσιν
διὰ τὴν λίαν φιλότητα βροτῶν.
Προμ. Δεσμ. (119 καὶ ἑφεξῆς)

[2] ΠΡ. Νῦν δ' οὐδὲν ἐστι τέρμα μοι προκείμενον
μόχθων, πρὶν ἂν Ζεὺς ἐκπέσῃ τυραννίδος.
(755—6)

ΠΡ. Ἦ μὴν ἔτι Ζεύς, καίπερ αὐθάδη φρονῶν
ἔσται ταπεινός...
οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ταῦτ' ἐπαρκέσει τὸ μὴ οὐ
πεσεῖν ἀτίμως...
πταίσας δὲ τῷδε πρὸς κακῷ μαθήσεται
ὅσον τό τ' ἄρχειν καὶ τὸ δουλεύειν δίχα.
(907—927)

ΧΟΡ. Καὶ προσδοκᾶν χρὴ δεσπόσειν Ζηνός τινα;
ΠΡ. Καὶ τῶνδέ γ' ἔξει δυσλοφωτέρους πόνους.
(930—1)

[3] ΠΡ. Δισσοὺς τυράννους ἐκπεσόντας ἠσθόμην;
τρίτον δὲ τὸν νῦν κοιρανοῦντ' ἐπόψομαι
αἴσχιστα καὶ τάχιστα.
(957 καὶ ἑφεξῆς)

σχοῦσι τὴν εὐτυχῆ ἰδέαν νὰ κοσμήσωσι τὸ ἔνδον τῆς ἐπισήμου αἰθούσης τῆς Σιναΐας Ἀκαδημίας δι' ὀκτὼ εἰκόνων ἐλαιογραφίας, παριστανουσῶν τὸν μῦθον τοῦ Προμηθέως καθ' ἅπασαν τὴν συμβολικὴν αὐτοῦ ἐκτύλιξιν. Κἂν μὴ ἦτο Ἕλλην ὁ Προμηθεύς, κἂν μὴ πνεῦμα Ἑλληνικὸν συνελάμβανε τὸν μῦθον καὶ ἡρμήνευε τὴν βαθεῖαν ἀλληγορίαν, ἀναγκαίως ὁ Προμηθεύς, ἐν τῇ συμβολικῇ αὐτοῦ παραστάσει, ἔδει Ἕλλην νὰ γεννηθῇ, ἀναποδράστως δὲ ἡ θαυμασία αὕτη ἐξέλιξις ἔδει νὰ κοσμήσῃ τὴν αἴθουσαν τῶν μελετῶν καὶ διασκέψεων τῶν Ἑλλήνων σοφῶν πασῶν τῶν ἀπὸ τοῦδε ἐποχῶν. Εἰς τὴν γῆν ταύτην, ἔνθα ἐβλάστησεν ἡ ἰδέα, ἐγεννήθη δὲ καὶ ἤκμασε τὸ καλόν: παρὰ τὸν τηλαυγέστατον αὐτὸν φάρον τὸν ἑξακοντίζοντα ἄπλετον καὶ εὐεργετικὸν φῶς ἄχρι τοῦ Αἵμου καὶ τῶν ἐσωτάτων μυχῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐκεῖ ὅπου μυρμηκιῶσιν ἀναμνήσεις δόξης Ἑλληνικῆς, καὶ ἔνθα λαοὶ ὁμαίμονες, ὁμόγλωσσοι καὶ ὁμόθρησκοι κράζουσι τὰς Ἀθήνας συμπλέκοντες τὸ κλεινὸν τῆς πόλεως ὄνομα μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Βυζαντίου· ὅπου στοχασμὸς εἰς καὶ ἐλπὶς μία ἀνατρέφει τὸ παιδίον καὶ θερμαίνει τὸν ἄνδρα ὀνειροπολοῦντα «Βυζάντιον» καὶ «Ἀγίαν Σοφίαν,» «Ἀθήνας» καὶ «Παρθενῶνα» ἐντὸς τοῦ σεμνοῦ καὶ ἱεροῦ τεμένους τῶν Μουσῶν, παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ὁποίου φαίνεται ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων ἐρευνῶντες ἔτι καὶ λύοντες τὰ ὑπέρτατα αἰνίγματα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ὅπου τὸ δαιμόνιον τοῦ ἐναρέτου σοφοῦ πλανᾶται ἔτι ἐπὶ τὴν προσφιλῆ ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατείδωλον πόλιν, καὶ ἡ πολιοῦχος θεότης μετὰ τοῦ Μουσηγέτου αἴρονται εἰς τὰ ὕψη, προασπίζοντες τὸ δαιμόνιον πτολίεθρον κατὰ πάσης πνοῆς χαμαιζήλου φθόνου, καὶ βαρβάρου προπετείας· ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου τοῦ ἀνακαλοῦντος διὰ τοῦ ὀνόματός του ὑπερύψηλον πυραμίδα δόξης ἀνεσπέρου, εἰς τὸν στυλοβάτην τῆς ὁποίας οὐδὲ νὰ φθάσῃ δύναται ἡ μολυσματικὴ ἀπόπνοια καὶ ἡ χολὴ σκοτεινῶν καὶ ἀγνωμόνων βαρβαρογλώσσων, εἰς τὴν γῆν ταύτην καὶ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τῆς Σιναΐας Ἀκαδημείας παλινοστεῖ ὁ Τιτὰν Προμηθεὺς οὐχὶ ἵνα κομίσῃ πλέον τὸ πῦρ εἰς τοὺς συμπατριώτας του, ἀλλ' ἵνα διαδώσῃ εὐρύτερον αὐτὸ εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀνεπαρκῶς φωτισθέντες ἢ ἐν σκότει ζοφερᾶς δουλείας κατακείμενοι ἔτι, στρέφονται πρὸς τὰς Ἀθήνας, κράζοντες «Φῶς, μῆτερ, ἐπὶ τὰ δοῦλα τέκνα σου!». Ματαίως δὲν ἐγεννήθη ἐν Ἑλλάδι ὁ μῦθος τοῦ Προμηθέως, οὐδὲ ματαίως ἐπαλινόστησεν ὁ μέγας Τιτὰν εἰς Ἀθήνας. Εἷς καὶ μόνος Ἕλλην Προμηθεὺς ἐπετέλεσεν ἄλλοτε πλήρη πνευματικὴν ἐπανάστασιν. . . . Σήμερον ὑπάρχουσι Προμηθεῖς· ἡ δὲ Πατρὶς πεποιθότως ἀτενίζει καὶ ἐλπίζει πεποιθότως εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν αὐταπάρνησιν τῶν υἱῶν της.

Ἴδωμεν ἤδη πῶς ὁ καλλιτέχνης, ὁ γράψας τὰς εἰκόνας τῆς μεγάλης αἰθούσης τῆς Σιναΐας Ἀκαδημείας, διήρεσε καὶ παρέστησε διὰ τοῦ χρωστῆρος τὸν μῦθον. Εἰσήλθομεν ἤδη ἐντὸς τῆς μεγάλης τῆς Ἀκαδημείας αἰθούσης. Ἀμέσως ἐξ ἀριστερῶν ἐκ μεσημβρίας πρὸς βορρᾶν βλέπωμεν τὴν πρώτην εἰκόνα. Εἰκονίζει τὸν Τιτᾶνα Προμηθέα ἐρχόμενον πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ Θέμιδα, τὴν συμβολικὴν τῆς Δικαιοσύνης παράστασιν[1] ὅπως μαντευθῇ περὶ τῆς ἑαυτοῦ τύχης. Παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ εὐρυτάτου Ὠκεανοῦ, ἐκεῖ, ἔνθα δεινῶς στένει ὁ ἄκμων ὑπὸ τὴν βαρεῖαν σφῦραν τῶν Κυκλώπων, ἐν μέσῳ ἀναθυμιάσεων δηλητηριωδῶν τῶν φρικαλέων ὑδάτων τῆς Στυγός, ὁ Προμηθεύς, χλαῖναν ὠχροῦ βύσσου χρώματος φέρων, εὑρίσκει τὴν μητέρα του Θέμιδα στεφάνῃ δάφνης ἢ δρυὸς ἐστεμμένην. Ἐλαφρὸν πνεῦμα λικνίζει χαλαρῶς τὴν πλουσίαν κόμην τῆς Θέμιδος. Παράκειται τρίπους μαντικὸς καὶ ὑπὸ τοῦτον ἀναθρώσκουσιν ἀτμοί. Πρὸ τοῦ ἐκπεπληγμένου Προμηθέως διελαύνει, ἐν μέσῳ ἀτμῶν καὶ νεφῶν, φρικώδης ὀπτασία. Ὕπτιος ἁπλοῦται ἀλυσιδετος ῥωμαλέος ἀνὴρ τοῦ Προμηθέως ἔχων τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφὴν γαμψώνυξ ἀετὸς πηγνύει τοὺς ὄνυχας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου τοῦ δεσμώτου, καὶ ῥάμφος κυρτὸν προτείνων ὀργᾷ νὰ σπαράξῃ τὸ ἧπάρ του. Ἡ ἔμπληκτος Θέμις ἐκτείνει τὴν χεῖρα πρὸς τὴν ὀπτασίαν ἐκείνην καὶ τὸ σχῆμα τῆς χειρός της εἶναι ἡ φοβερὰ ἀπάντησις εἰς τὰ περὶ τῆς τύχης του ἐρωτήματα τοῦ Προμηθέως.

Ἀλλ' ἤδη ἀλλάσσει ἡ εἰκὼν καὶ τὸ θέαμα. Γλυκὺ χρυσόχρουν φῶς καταυγάζει τὴν ἀνατολὴν ἐνῷ πρὸς δυσμάς, ἐπὶ τοῦ κυανοῦ ἀλλ' ὑποσκίου ἔτι στερεώματος, φαίνονται ἄστρα ἐσπαρμένα. Ἠνεῴγησαν αἱ πύλαι τοῦ ἡλίου καὶ διὰ τούτων ἰδοὺ προβαίνουσα ἡ Ἠὼς ἐπὶ τεθρίππου ἅρματος. Τὸ πᾶν ἀκτινοβολεῖ πέριξ τῆς θεᾶς. Ἐπὶ τοῦ ὑποσκίου τμήματος τῆς δευτέρας ταύτης εἰκόνος φαίνονται ἐρωτιδεῖς προτρέχοντες τοῦ φαεινοῦ ἅρματος. Ἀπὸ κέρατος ἀνεστραμμένου ὅπερ κρατοῦσιν ἐν χερσί, χέεται πυκνὸς ὄγκος ὕδατος κατατῖπτον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ψεκάδας πρωϊνῆς δρόσου. Ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς σοφίας καὶ τῆς φρονήσεως ἡ θεά, ὁδηγεῖ τὸν προστατευόμενον αὐτῆς Προμηθέα ὅπως ἀνάψῃ ἀπὸ τοῦ φωτοβόλου ἐκείνου ἅρματος τὴν δᾷδα, ἣν ἐσβεσμένην κρατεῖ ἐν τῇ χειρὶ ὁ ἔμφρων Προμηθεύς.

Εἰς τὴν τρίτην εἰκόνα φαίνεται ὁ Προμηθεὺς κρατῶν τὴν φλέγουσαν δᾷδά του. Πρὸ αὐτοῦ αἴρεται ἀργιλλόπλαστον σῶμα ἀνθρώπου, ὅπερ ὁ δημιουργὸς Τιτὰν κατεσκεύασε διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν. Ἀλλ' ἐλλείπει ἡ ζωή. Ὁ Προμηθεὺς ἀδυνατῶν νὰ ἐμφυσήσῃ εἰς τὸ πλάσμα του τὸ θερμὸν πνεῦμα τῆς ζωῆς, προσάγει παρὰ τὴν καρδίαν τοῦ ψυχροῦ καὶ ἀπνόου ἐκείνου ἀνθρώπου τὴν φλέγουσαν δᾷδα, ἣν πρὸ μικροῦ ἥναψεν ἀπὸ τοῦ ἅρματος τοῦ ἡλίου. Οὕτω πνοὴ ζωῆς, ἐκ θείας οὐσίας ἐκπορευθεῖσα, θερμαίνει τὴν ἀργιλλον, ἐξ ἧς κατεσκεύασε τὸν ἄνθρωπον ὁ Προμηθεύς. Ὁ δημιουργὸς Τιτὰν φαίνεται ἐμπεπνευσμένος. Ἡ προσοχή του μερίζεται μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου, ζωογονηθέντος ἤδη ὑπὸ τοῦ θείου πυρός, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἐν τῇ πλήρει αὐτῆς πανοπλίᾳ φαινομένης ἀριστερόθεν, καὶ ἐντὸς κυπέλλου προσαγούσης τὸ θεῖον νέκταρ εἰς τὸ νέον πλάσμα. Δεξιόθεν ἐμφανίζεται ὁ ἄφρων Ἐπιμηθεύς, εἷς τῶν ἀδελφῶν τοῦ Προμηθέως, καλῶς τὸν ὀξυδερκῆ καὶ συνετὸν ἀδελφόν του νὰ μετάσχῃ τῆς ἐναντίον τῶν θεῶν τοῦ Ὀλύμπου στάσεως τῶν Τιτάνων. Ὁ Ἐπιμηθεύς, εἷς ὃν εὐφυῶς ὁ καλλιτέχνης ἔδωκε χαρακτηριστικὰ παραπλήσιά πως τῶν τοῦ ἀδελφοῦ του, τηρεῖ εὔγλωττον στάσιν καὶ ἀνατείνων τὰς χεῖρας, φαίνεται ἐκβιάζων ἐμφαντικῶς καὶ δι' ἐπιχειρημάτων θερμῶν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀδελφοῦ του. Εἰς τὸ ἀπώτατον βάθος τῆς εἰκόνος, παρὰ τὴν χαμηλοτάτην γωνίαν τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς εἰκονίζεται ἄθροισμα ἀνθρώπων ὑπὸ μένους πολεμικοῦ ἐλαυνομένων, καὶ ὁρμώντων πρὸς ἐπίθεσιν. Εἶναι οἱ ἐξαναστάντες Τιτᾶνες ἀναπηδῶντες ἀπὸ τῶν σπηλαίων των, καὶ ἐλαύνοντες κατὰ τοῦ Ὀλύμπου, θύρσους φέροντες ἀνὰ χεῖρας, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν πῦρ δεινότερον τοῦ καταναλίσκοντος τὰς δᾷδας, δι' ὧν φωτίζουσι τὸν δρόμον του καὶ ἀπειλοῦσι νὰ πυροβολήσωσι τὰ δώματα τῶν Θεῶν.

Ἤδη κρατερὰ συνήφθη ἡ πρὸς τοὺς Θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου μάχη τῶν Τιτάνων, καὶ τὴν πάλην ταύτην εἰκονίζει ἡ ἑτέρα τῶν μεγάλων εἰκόνων ἡ ὕπερθεν τῆς ἀνατολικοβορείου πύλης ἀναρτηθεῖσα. Οἱ Τιτᾶνες ἡττήθησαν, καίτοι ὅμως ἡττημένον, δὲν ἀπέβαλον τὸ θάρρος αὐτῶν οὐδὲ τὸ θράσος καὶ τὴν προπέτειαν. Δᾷδας ἀνημμένας κρατοῦντες ἐν χερσί, ῥόπαλα φοβερὰ σείοντες, λίθους καταπληκτικοὺς αἴροντες ἢ κυλίοντες, δόρατα κραδαίνοντες, καὶ μὲ τὴν φαρέτραν πλήρη ἐρυθροπτέρων οἰστῶν ἐφορμῶσιν κατὰ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῶν Ἀθανάτων. Εἰς τὴν ὑψηλοτάτην τοῦ ὑψηλοῦ ὄρους κορυφήν, ἐν μέσῳ φωτὸς θείου, φαίνεται ὁ πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν, ὁ ἄναξ τῆς Γῆς καὶ τοῦ Οὐρανοῦ φερόμενος ἐπὶ τεθρίππου ἅρματος, ὑπὸ τοῦ συνετοῦ Προμηθέως ὁδηγουμένου. Σκῆπτρον μέγα κρατεῖ ἐν τῇ δεξιᾷ ὁ Ζεὺς καὶ τὸν κεραυνὸν ἐν τῇ ἀριστερᾷ. Ὁ ἀετὸς ἵπταται ὑπερθεν τοῦ κεραυνοῦ καὶ πρὸς ἀριστερὰ ἰθύνων τὴν πτῆσιν αὐτοῦ τανύει τὰς μακρὰς πτέρυγας, διανοίγει τὸ κυρτὸν ῥάμφος, προτείνει τοὺς γαμψοὺς ὄνυχας καὶ κρώζει ὀργίλως ἀπειλῶν τοὺς αὐθάδεις ἐχθροὺς τοῦ κυρίου του. Ἡ Ἀθηνᾶ, κορυθαίολος καὶ ἀσπιδοφόρος, φαίνεται δεξιόθεν πατάσσουσα δεινῶς μετὰ τοῦ Ἄρεως τοὺς τολμηροτέρους προσεγγίζοντας πρὸς τὸν ἄνακτα Δία, ἡ δὲ Ἥρα, θεότης ἥκιστα πολεμική, ἀριστερόθεν τοῦ Διὸς φαινομένη ἀνατείνει χεῖρας ἱκετίδας καὶ περιδεὴς ὁρμᾷ πρὸς τὸν ἄνακτα καὶ σύζυγον, ζητοῦσα νὰ σωθῇ ἀπὸ τῆς βίας τῶν Τιτάνων οἵτινες ἅπτονται ἤδη τῆς χλαμύδος της. Οἱ θεοὶ μάχονται ἀπὸ τῶν ἀκρωρειῶν τοῦ Ὀλύμπου καὶ παρὰ τὰ δώματα αὐτὰ τῶν Ὀλυμπίων. Λύσσα ἀγρία, καὶ ὀργὴ δεινὴ ἐλαύνει τοὺς Τιτᾶνας. Συντρίβονται ὅμως ὑπὸ τὸν ἐρίγδουπον κεραυνὸν καί, συντετριμμένοι ὑπὸ τῶν πληγῶν, συντρίβονται καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τὸν ἀργαλέον κεραυνὸν ὃν ἀπὸ τοῦ φωτεινοῦ ἐκείνου ὕψους ἐξηκόντισεν ὁ ὑψιβρεμέτης καὶ νεφεληγερέτης Ζεύς. Εἰς τὰς ὑποχθονίους ἀβύσσους καὶ τὰ σπήλαια ἡττημένοι ἐνεκλείσθησαν κατακρημνισθέντες οἱ αὐθάδεις Τιτᾶνες. Ἀνὴρ καὶ γυνὴ περιδεῶς προσπελάζοντες ἀλλήλους καὶ περιπτυσσόμενοι ἐμφανίζονται τότε πρὸ τῆς ὀπῆς μέγα χαίνοντος ἄντρου. Εἶναι συμβολικὴ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους παράστασις.

Ἤδη τὴν προσοχὴν ἡμῶν προκαλοῦσιν αἱ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς εἰκόνες, ἀπὸ τῆς ἐσχάτης τῶν ὁποίων, εἰκονιζούσης τὸν Προμηθέα κομίζοντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ πῦρ, ἀρχίζομεν.

Ἡ στάσις τῶν Τιτάνων, καίτοι κατασταλεῖσα εἶχεν εἰς ἄκρον παροργίσει τὸν Δία. Καίπερ ἀσφαλίσας τὸ κράτος καὶ τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ ὁ Ζεύς, οὐχ ἧττον, ὡς ἀληθὴς δεσπότης, ὑπέλαβεν ὅτι ἄριστα θὰ ἠσφάλιζε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐξολοθρεύων τοὺς ἐχθρούς του, οἵτινες ἦσαν οἱ ἄνθρωποι.[1] Ἀλλ' ὁ Προμηθεὺς παρεμβαίνει σωτὴρ καὶ πατάσσει τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν ὑπεροψίαν τοῦ δυνάστου. Ἐπανειλημμένως εἶχεν ἤδη καταγελάσει τοῦ Διὸς ὁ Προμηθεύς, καὶ ἀποδείξει τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος πολλῷ ὑπερτέραν τῆς κτηνώδους βίας. Καὶ ἤδη λαβὼν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ σπινθῆρα πυρός καὶ θεὶς αὐτὸν ἐντὸς τοῦ κοίλου τοῦ φυτοῦ νάρθηκος[2] ἔρχεται ὁ εὐεργέτης Προμηθεὺς πρὸς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, κομιστὴς τοῦ πυρός, τῆς ἀρχῆς ταύτης πάσης τέχνης, πάσης ἐξημερώσεως, πάσης ἀνέσεως βιωτικῆς. Τὴν πυρφόρον ἔλευσιν τοῦ Προμηθέως παρίστησιν ἡ εἰκὼν αὕτη. Ὁ μέγας ἐρευνητής, ἐντὸς χλαίνης κεραμοχρόου καλύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ σῶμα, φαίνεται ἐρχόμενος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τῆς ἀνατεταμένης δεξιᾶς καὶ τοῦ ὅλου παραστήματος αὐτοῦ ὁ Προμηθεὺς ἐξαγγέλλει οἱονεὶ καὶ ἑρμηνεύει εἰς τὸ ἑπτοημένον γένος μυστήρια ὑπέρτατα καὶ ἀκατανόητα. Διὰ τῆς ἀριστερᾶς κρατεῖ τὸν πυρσόν, δι' οὗ ἐφώτισε καὶ εὑηργέτησε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Ἐναγωνίως καὶ περιέργως ὁρμῶσι πρὸς τὴν σπινθηροβόλον οὐσίαν οἱ τοῦ πυρὸς ἀνίδεοι ἄνθρωποι, ἐνῷ, κατάπληκτοι ἄλλοι, φαίνονται διστάζοντες. Ἔκπληξις, ἀπορία, θαυμασμός, τὰ αἰσθήματα πάντα τὰ ἐκ τοῦ ἀκατανοήτου καὶ ἀπροσδοκήτου γεννώμενα ἐν ἡμῖν, εἰκονίζονται εἰς τὰς ὄψεις τῶν ἐκ ζοφερῶν ἄντρων ἐξερχομένων ἀνθρώπων. Ἔντρομον παιδίον μικρόν, κρύπτει παρὰ τὰ γόνατα τῆς ὡραίας μητρός του τὴν κεφαλήν, ἀδυνατοῦν νὰ κατανοήσῃ τὸ μυστήριον ἐκεῖνο καὶ νὰ ὑπομείνῃ τὴν λαμπρὰν ἀκτινοβολίαν, ἣν σκορπίζει ὁ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ Προμηθέως ἀνημμένος πυρσός. Εἰς τὸ ἀπώτατον πρὸς τὰ ἀριστερὰ βάθος, ἐν μέσῳ ἀτμοσφαίρας αἰθρίας, φαίνεται ζεῦγος ἀνθρώπων ἢ θεῶν δακτυλοδεικτούντων πρὸς τὸν πυρφόρον Προμηθέα. Ἴσως εἶναι ὠτακουσταὶ ἢ καταδόται, κατασκοπεύοντες τὸν Προμηθέα καὶ ἕτοιμοι νὰ ἀναγγείλωσιν ἐπ' ἀμοιβῇ εἰς τὸν τύραννον ὅτι καὶ νέαν ἀπετόλμησεν ὑπὲρ τῶν ὁμοίων του εὐεργεσίαν ὁ Προμηθεὺς ὁ θρασύσπλαγχνος οὗτος διώκτης τοῦ σκότους.

Πλήρης μίσους ἀσέβεστου καὶ ὀργῆς ὁ Ζεὺς διατάσσει τὸ «Κράτος» καὶ τὴν «Βίαν», τοὺς ἀφώνους ἐκτελεστὰς τῶν βουλήσεών του, νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τοῦ Προμηθέως καὶ ἀπαγάγωσιν αὐτὸν εἰς τὴν ζοφερὰν Σκυθίαν, τὸν τόπον τῆς ἐξορίας καὶ τῆς καταδίκης. Ὁ Ἥφαιστος θὰ καθηλώσῃ τὸν εὐεργέτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς ἀπρόσιτον βράχον, ἐκτελεστὴς τῶν προσταγῶν τοῦ Διός, ὀργισθέντος διότι ὁ Προμηθεὺς «ἐπεδείξατο φιλαγθρωπίαν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους»[1] καὶ ἐκόμισεν αὐτοῖς τὸ πῦρ, ὅπερ «ἤθελον οἱ θεοὶ νὰ φυλάξωσιν ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ ἑαυτῶν».[2] Καθήλωσεν ἤδη τὸν Προμηθέα εἰς τὸν βράχον ὁ Ἥφαιστος, καὶ εἰς τὴν ἐπώδυνον ταύτην θέσιν βλέπομεν τὸν Προμηθέα ἐπὶ τῆς μεσαίας πρὸς τὰ δεξιὰ εἰκόνος, ὑφιστάμενον τὰς συνεπείας τοῦ μίσους τοῦ Διὸς διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ὑπὲρ τῶν ὁμοίων του φιλανθρωπίαν. Ὁ Προμηθεὺς παρίσταται προσπεφυκὼς ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ λίθου. Ἄλυτοι σιδηροῖ δακτύλιοι, κατ' ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἠρμοσμένοι, συνέχουσιν ἐπὶ τοῦ βράχου τὸ ὀδυνώμενον σῶμα τοῦ μεγαλοφυοῦς καὶ φιλανθρώπου εὐεργέτου τῆς ἀνθρωπότητος. Γὺψ ἀργαλέος, ἄρτι καταπτὰς ἐκ τοῦ ὕψους, ἀποθέτει τοὺς γαμψώνυχας πόδας του ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ σκέλους τοῦ Προμηθέως καὶ σχίζων διὰ τῶν ὀνύχων αὐτοῦ τὰς σάρκας του, μηκύνει τὸν λαιμὸν καὶ διὰ ῥάμφους ὀξυτάτου καὶ γαμψοῦ κατατρώγει τὸ ἧπαρ τοῦ δεσμώτου. Εἶναι τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ ἡ ἀμοιβή.... Παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ὠκεανοῦ διώπτευσεν ὁ μέγας τῆς φύσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐρευνητὴς τὴν ἀναμένουσαν αὐτὸν τύχην, ἀλλά, ἥρως τοῦ καθήκοντος καὶ μάρτυς τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, δὲν ὠπισθοδρόμησε πρὸ τῆς φρικτῆς καὶ ἀδίκου μοίρας, ἥτις τὸν ἀνέμενεν. Ἐν γνώσει τῆς καταγνωσθησομένης βασάνου καὶ τῆς ποινῆς[1] ὁ Προμηθεὺς ἐχώρησε πρὸς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ ἀγωνισθεὶς ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος ἔδρεψε τὸ μαρτύριον, καταδεδικασμένος νὰ πάσχῃ χωρὶς νὰ ἐλπίζῃ νὰ ἀποθάνῃ, ἢ τοὐλάχιστον ταχέως νὰ ἀπολυτρωθῇ. Ἡ πεπρωμένη τῆς σωτηρίας ἡμέρα θ' ἀνέτελλέ ποτε καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἤθελε σημανεῖ τὴν πτῶσιν τοῦ αὐθαιρέτου καὶ βιαίου τυράννου. Μᾶς τὸ λέγει αὐτὸς ὁ Προμηθεύς, ὅτε ἀλγῶν ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ μαρτυρίου του, λησμονεῖ τὰς ἰδίας ὀδύνας, καὶ μεριμνῶν περὶ τῆς ἀνθρωπότητος προφητεύει τὴν προσεχῆ πτῶσιν τῆς τυραννίας τοῦ Διός, τὴν λύσιν τῶν ἑαυτοῦ δεσμῶν, καὶ τῶν δεσμῶν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος[2].

Ἡ ἔκφρασις τοῦ δεσμώτου Προμηθέως εἶναι περιαλγής. Πέριξ αὐτοῦ, ἀτενίζοντος μικρὸν δεξιόθεν ἴσως ὅπως ἀποφύγῃ τὴν θέαν τοῦ μισητοῦ καὶ θρασυστόμου Ἑρμοῦ, φαινομένου μετὰ τοῦ Ἡφαίστου, μικρὸν ἀπωτέρω πρὸς τὰ ἀριστερά, πέριξ αὐτοῦ ἀλγοῦντος ἠθικῶς τε καὶ σωματικῶς φαίνονται αἱ νύμφαι Ὠκεανίδες διὰ συγγνωστῆς τόλμης τοῦ γράψαντος καλλιτέχνου παρασταθεῖσαι ὡς ἀναδυόμεναι ἐκ κυανῆς θαλάσσης, ἐνῷ τόπος τοῦ μαρτυρίου τοῦ Προμηθέως ἦν ἡ ἀτέρμων καὶ ξηρὰ ἔρημος τῆς Σκυθίας. Ἡ φωνὴ τῶν Ὠκεανίδων παραμυθεῖ, ἐν εἰλικρινεῖ πόνῳ καὶ γλώσσῃ, τὰς ὀδύνας τῆς ψυχῆς καὶ τὰς ἀλγηδόνας τοῦ σώματος τοῦ δεσμώτου. Ὁ μάρτυς ἦχθη ἐκεῖ, ἐδεσμεύθη, καὶ παρέσχε τὸ ἀναγεννώμενον ἧπαρ αὐτοῦ τροφὴν εἰς τὸν ἄπληστον γῦπα, διότι ἐπεδείξατο ἔλεος καὶ συμπάθειαν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Αἰσχύλος, ἐν τῇ δευτέρᾳ περισωθείσῃ τραγῳδίᾳ αὐτοῦ ὁ *Προμηθεὺς Δεσμώτης*, ἑρμηνεύει ἐν γλώσσῃ τολμηροτάτῃ καὶ πλήρει ἐννοιῶν καὶ ἐξάρσεως τὴν ποινήν, ἣν ἐπέβαλεν ὁ Ζεὺς εἰς τὸν εὐεργέτην τῶν ἀνθρώπων Προμηθέα. «Ἰδού», λέγουσι πρὸς τὸν δεσμώτην οἱ καθηλώσαντες αὐτὸν ὑπηρέται τοῦ

[1] Ὁ Ἡσίοδος ἐν τοῖς Ἔργοις καὶ Ἡμέραις ἀποδέχεται τὴν νύμφην Κλυμένην ὡς μητέρα τοῦ Προμηθέως.

[1] ΠΡ. Ὁ δ' οὖν ἐρωτᾶτ', αἰτίαν καθ' ἥντινα
αἰκίζεταί με, τοῦτο δὴ σαφηνιῶ.
ὅπως τάχιστα τὸν πατρῷον ἐς θρόνον
καθέζετ' εὐθὺς δαίμοσιν νέμει γέρα
ἄλλοισιν ἄλλα, καὶ διεστοιχίζετο
ἀρχήν, βροτῶν δὲ τῶν ταλαιπώρων λόγον
οὐκ ἔσχεν οὐδέν' ἀλλ' ἀϊστώσας γένος
τὸ πᾶν ἔχρῃζεν ἄλλο φιτῦσαι νέον
καὶ τοισίδ' οὐδεὶς ἀντέβαινε πλὴν ἐμοῦ.
Ἐγὼ δ' ἐτόλμησα· ἐξελυσάμην βροτοὺς
τὸ μὴ διαρραισθέντες εἰς Ἅιδου μολεῖν
Τῷ τοι τοιαῖσδε πημοναῖσι κάμπτομαι,
πάσχειν μὲν ἀλγειναῖσιν, οἰκτραῖσιν δ' ἰδεῖν.
θνητοὺς δ' ἐν οἴκτῳ προθέμενος, τούτου [τυχεῖν
οὐκ ἠξιώθην αὐτός, ἀλλὰ νηλεῶς
ὧδ' ἐρρύθμισμαι, Ζηνὶ δυσκλεὴς θέα.
(226 καὶ ἑφεξῆς)

[2] Ὁ «νάρθηξ» εἶναι φυτὸν προσόμοιον καλάμῳ μὲ ὑψηλὸν καὶ σπονδυλωτόν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ στέλεχος. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ στελέχους εἶναι πλῆρες ἁβρᾶς τινος οὐσίας (ψύχας) ἐν ᾗ δύναται ἐπὶ μακρὸν χρόνον νὰ ζήσῃ σπινθὴρ πυρός. Ἀνδένσφάλλωμαι, ἐν τῇ βοτανικῇ ὁ νάρθηξ γνωρίζεται διὰ τοῦ λατινικοῦ ὀνόματος «ferula».

[1] ΗΦ. Τοιαῦτ' ἐπηύρου τοῦ φιλανθρώπου τρόπου..
βροτοῖσι τιμᾶς ὥπασας πέρα δίκης.
Ἀνθ' ὧν ἀτερπῆ τήνδε φρουρήσεις πέτραν
ὀρθοστάδην ἄϋπνος κτλ.
(28 καὶ ἑφεξῆς)

[2] Τὸ ΚΡΑΤΟΣ (πρὸς τὸν Προμηθέα μετὰ τὴν καθήλωσίν του).
Ἐνταῦθα νῦν ὕβριζε καὶ θεῶν γέρα
συλῶν ἐφημέροισι προστίθει.
(82—83)

[1] ΠΡ.... Ἐγὼ δὲ ταῦθ' ἅπαντα ἠπιστάμην.
Ἑκὼν ἑκὼν ἥμαρτον, οὐκ ἀρνήσομαι.
θνητοῖς ἀρήγων αὐτὸς ηὑρόμην πόνους.
(265 καὶ ἑφεξῆς)

[2] ΠΡ. Οἶδ' ὅτι τραχὺς καὶ παρ' ἑαυτῷ
τὸ δίκαιον ἔχων Ζεύς· ἀλλ' ἔμπας
μαλακογνώμων
ἔσται ποθ', ὅταν ταύτῃ ραισθῇ·
τὴν δ' ἀτέραμνον στορέσας ὀργὴν
εἰς ἀρθμὸν ἐμοὶ καὶ φιλότητα
σπεύδων σπεύδοντί ποθ' ἥξει.
(186 καὶ ἑφεξῆς)

Διός, «ἰδού, δρέψε ἤδη τοὺς καρποὺς τῆς φιλανθρωπίας σου».

Ἀλλ' ἡ ἡμέρα τῆς ἀπολυτρώσεως εἶχεν ἐπιστῆ. Ὁ Ἡρακλῆς, ἡ τῆς Ἰοῦς δεκάτη τρίτη γενεά, εἶχεν ἀνδρωθῆ καὶ πληρώσει τὴν οἰκουμένην διὰ τῶν ἄθλων καὶ τῆς φήμης του. Οὗτος ἔμελλε νὰ ἦναι, κατ' αὐτοῦ τοῦ Προμηθέως τὴν προφητείαν, ὁ ἐλευθερωτὴς τοῦ μάρτυρος δεσμώτου. Καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ Προμηθέως ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ τοῦ ἡπατοδόρου γυπὸς παρίστησιν ἡ ἑβδόμη εἰκὼν καὶ πρώτη δεξιόθεν τῷ εἰσιόντι διὰ τῆς μεγάλης πύλης. Λελυμένος τῶν δεσμῶν αὐτοῦ φαίνεται ὁ Προμηθεύς. Ὁ Ἡρακλῆς δεξιοῦται τὸν μάρτυρα, ἕτερος δὲ ἀνὴρ προσφέρει αὐτῷ στέφανον, ἐνῷ κατατετοξευμένος τὴν κεφαλὴν κατάκειται εἰς τοὺς πόδας τοῦ τοξότου ἐλευθερωτοῦ αἱμοσταγὴς ὁ ἄγριος γύψ. Τὴν καθημαγμένην τοῦ ἥπατος πληγὴν ἀπομάσσει δι' ἐλαφρᾶς χειρὸς καὶ δι' ὀθόνης λεπτῆς τρίτος ἀνήρ, προσφαύων πράως τὴν κατὰ τὸ ἧπαρ σάρκα τοῦ Προμηθέως, τὸ προφανὲς ἄλγος τοῦ ὁποίου ὑποκιρνᾷ ἡ προφανὴς ἐπίσης ἐπὶ τῆς μορφῆς του ἐξεικόνισις τῆς ἀρξαμένης ἤδη ἀνακουφίσεως ἀπὸ τῶν πόνων. Ὑπερθεν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν φαίνεται ὁ Ἱππο κένταυρος Χείρων ἑλκόμενος ὑπὸ δαδοφοροῦντος δαίμονος ἀγαθοῦ, καὶ θνήσκων ἑκουσίως ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ Προμηθέως.[1]

Καὶ ἤδη ἐσμὲν ἐνώπιον τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν, καὶ τῶν ὑποχθονίων, καὶ τῶν ἐναλίων συνελθόντων πάντων παρὰ τὸν Ὄλυμπον ὅπως δεξιωθῶσι τὸν ἀπολυτρωθέντα Προμηθέα, ὅστις, συνδιαλλαγεὶς μετὰ τοῦ Διός, ὁδηγεῖται εἰς τὸν Ὄλυμπον ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους. Ὁ Ἡρακλῆς ἄγων ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Προμηθέα ἐμφανίζει αὐτὸν εἰς τὸ Πάνθεον ἐκεῖνο, καὶ ἀνατείνει πρὸς τὸν Δία τὴν χεῖρα. Μεστὴ ὀϊστῶν εἶναι ἡ φαρέτρα τοῦ Ἡρακλέους, παρὰ δὲ τὸ δεξιὸν πλευρὸν κρέμαται ἀνάστροφος ὁ κατατοξευθεὶς γύψ. Εὐλαβῆς ἀλλὰ πλήρης ἀξιοπρεπείας εἶναι ἡ στάσις τοῦ Προμηθέως. Τῷ Διῒ παρακάθηται ἡ σύνευνος Ἥρα. Αἱ Χάριτες καὶ αἱ Ὧραι ἵστανται πλαγίως καὶ ὄπισθεν τοῦ ζεύγους, καὶ αἱ Μοῖραι, κλώθουσαι καὶ κόπτουσαι τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τῶν θνητῶν, ὑποκάθηνται τῶν μαρμαρίνων βαθμίδων, ἐφ' ὧν ἐγείρεται ὁ θρόνος τοῦ Διός. Οἱ λοιποὶ Θεοὶ καὶ Θεαὶ φαίνονται πέριξ καθήμενοι ἢ ὄρθιοι. Ὑπερθεν κυανοῦς ἐκτείνεται ὁ οὐρανὸς μὲ τὰ ζῴδια ἀποτετυπωμένα καθαρῶς ἐπὶ τῆς ἠδέως γλαυκῆς ἐπιφανείας, καὶ κάτωθι φαίνονται οἱ χθόνιοι Θεοὶ καὶ οἱ ἐναλιοι οἱ μὲν κατέχοντες τὴν ἀριστερὰν τῆς εἰκόνος πλευράν, οἱ δὲ τὴν δεξιάν.

Παρὰ τὸν Κέρβερον, οὗ αἱ τρεῖς κεφαλαὶ εὕρηνται ἐν διαφόρῳ ἑκάστῃ ἐκφράσει, ἐμφανίζονται στυγναὶ χθόνιαι θεότητες καὶ τιμωροί. Ὁ Πλούτων καὶ ἡ σύνευνος, τοῦ εὐρυτάτου Ταρτάρου οἱ ἄνακτες, δελφίνες καὶ ἰχθυάνθρωποι σύροντες ἀπὸ τῶν χαλινῶν τοὺς ἵππους ἅρματος, ἐν ᾧ ὁ τριαινοφόρος κάθηται Ποσειδῶν μετὰ τῆς Ἀμφιτρίτης προβάλλουσιν ἀπὸ τοῦ γαλανοῦ κύματος συμπληροῦντες τὴν ὀγδόην καὶ ἐσχάτην εἰκόνα τὴν ὑπερθεν τῆς δυτικομεσημβρινῆς πύλης ὑψουμένην, καὶ δι' ἧς περατοῦται ἡ γραφὴ τῆς ἀλληγορίας καὶ τοῦ μύθου τοῦ Προμηθέως ὑπὸ τὰς θελκτικὰς εἰκόνας τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῶν Θεῶν του, ὑπὸ τὸ ἠδὺ τῆς Ἥβης οἰνοχόημα, καὶ τὴν καθολικὴν χαρὰν Ὀλυμπίων θεῶν ὑποχθονίων τε καὶ θαλασσίων.

Τοιοῦτος ὁ μῦθος τοῦ Προμηθέως καὶ τοιαύτη ἡ διὰ τοῦ χρωστῆρος παράστασις τοῦ μύθου ἐν ταῖς ὀκτὼ εἰκόσι, δι' ὧν ἐκοσμήθη ἡ αἴθουσα τῆς Σιναΐας Ἀκαδημείας. Σοφός, βαθὺς καὶ πλήρης ἐννοιῶν ὁ μῦθος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰαπετοῦ, τοῦ μεγαλοφυοῦς Τιτᾶνος Προμηθέως. Εἴτε εἰς τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως προσωποποιήσωμεν τοὺς Τιτᾶνας καὶ τὸν ὑπέρτατον τούτων Προμηθέα, εἴτε ἀποδεχθῶμεν αὐτὸν ὡς συγκεντροῦντα τοὺς ἀγῶνας πασῶν τῶν μεγαλοφυῖῶν πασῶν τῶν ἐποχῶν, πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἀνθρώπου βελτίωσιν, θ' ἀποδεχθῶμεν πάντοτε ὅτι ὁ Προμηθεὺς ὡς ἰδέα εἶναι ἄξιος τῆς ἀμερίστου τῶν ἀνθρώπων εὐγνωμοσύνης. Αὐτὸς ἐβελτίωσε τὴν τύχην τῶν ἀνθρώπων, καὶ παρεμύθησε τοὺς φόβους αὐτῶν περὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς, *κατοικίας* εἰς τὰς ψυχὰς των ἐλπίδας ἀορίστους καὶ προσδοκίας παρηγορητικάς.[1] Ὑπῆρξε πρόδρομος τῶν μεγάλων πνευμάτων, ἅτινα, τίς οἶδεν ἐκ τίνος ἐντελεστάτου πλανήτου ἐκπορευθέντα, κατῆλθον εἰς τὴν γῆν καθειρχθέντα ἐντὸς τῆς φυλακῆς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὅπως φωτίσωσι τὸν νοῦν ἡμῶν καὶ ἀποκαλύψωσιν ἀληθείας, ἃς ἠγνοοῦμεν οὐχὶ διότι δὲν ὑπῆρχον, ἀλλὰ διότι ὁ ἀσθενὴς ἡμῶν νοῦς δὲν ἠδύνατο νὰ τὰς ἀνακαλύψῃ καὶ διαγνώσῃ. Εὐεργέτης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὁ Προμηθεὺς ἐκτίνει εἰς ἐρήμους βράχους τὴν ἄνομον καὶ ἄδικον ποινήν, τῆς πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπης αὐτοῦ. Δρέπει χολὴν καὶ ἀγνωμοσύνην, ὑφίσταται κακώσεις καὶ διωγμοὺς αὐτός, ὁ τὸν ἄνθρωπον εὐεργετήσας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ διανοίξας εἰς τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης. Ἀλλ' ὁ Ἕλλην Πρόδρομος φιλῶν τὴν Ἰσότητα, καὶ ἐργασθεὶς ὅπως φωτίσῃ καὶ διδάξῃ τοὺς ὁμοίους του, ἐπέσυρε τοὺς διωγμοὺς τῆς τυραννίας καὶ ἀπροτίτως ἔπεσε θῦμα τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ πεποιθήσεως καὶ τῆς συμπαθείας του πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Διὰ τοῦ πλήρους ἀγάπης βίου του, διὰ τῶν εἰς τὸν ἄνθρωπον παρασχεθεισῶν εὐεργεσιῶν, διὰ τῶν διωγμῶν καὶ βασανιστηρίων, εἰς ἃ ὑπεβλήθη καὶ ἄτινα μεγαλοψύχως ὑπέμεινε, διὰ τὰς ἀληθείας ἃς ἐξήνεγκε, διὰ τὸν πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴν Δικαιοσύνην ἔρωτα αὐτοῦ καὶ διὰ τὸ μαρτύριον, ὅπερ ἐν γνώσει ἐδέχθη καὶ ἀφόβως ὑπέμεινε καταισχύνας τοὺς διώκτας του, ὁ Προμηθεὺς αἴρεται εἰς ὕψος δυσπροσπέλαστον, καὶ βεβαίως δύναται ν' ἀποκληθῇ ὁ πρωτομάρτυς τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς συνειδήσεως, ὁ ἐμπεπνευσμένος Προφήτης τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ ἐν γένει κόσμου.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ.

[1] Ὁ Ἱπποκένταυρος Χείρων προέτεινε καὶ ἐδέχθη ν' ἀποθάνῃ αὐτὸς ὅπως σωθῇ ὁ Προμηθεύς. Σημειωτέον ὅτι ὁ Χείρων ὑφίστατο τότε ὀξυτάτας ἀλγηδόνας, διότι συνέπεσε νὰ πληγωθῇ ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους, τὰ βέλη τοῦ ὁποίου βαφέντα εἰς τὸ αἷμα τῆς Λερναίας Ὕδρας ἀπέδησαν λίαν δηλητηριώδη.

[1] ΠΡ. Θνητοὺς ἔπαυσα μὴ προδέρκεσθαι μόρον.
ΧΟΡ. Τὸ ποῖον εὑρὼν τῆσδε φάρμακον νόσου;
ΠΡ. Τυφλὰς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας κατῴκισα.
Αἰσχύλου Προμ. Δεσμώτης.
(248—250)

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Συνέχεια ἴδε σελ. 5.

Γ'.

Μόλις δύο ὧραι εἶχον παρέλθει ἀφ' ἧς ἡ Ἀντιγόνη ἐπανῆλθεν ἐκ τῶν ἀγρῶν, ἦτο δὲ νύξ, ὅτε ὁ πατήρ της ἐλθὼν τῇ ἀνήγγειλε τὴν ἀφιξιν τοῦ μνηστῆρός της, ὅστις ἐπεθύμει νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ τὴν ἐπαύριον. Ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν συνομιλίαν, ἣν ἔσχε μετὰ τοῦ ὡραίου μελλοδοῦ, ἡ νεᾶνις δὲν ἦτο πλέον τεθλιμμένη, ὁ Μονοθέτης ἠπατήθη ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν τῆς φαιδρότητος τῆς θυγατρός του.

Μείνασα μόνη, κατεκλίθη, ἀλλά, ὡς εὐκόλως ἐννοεῖται, μόνον τὸν Ἀριστείδην ἀνεπόλει. Ἀπεκοιμήθη δὲ προφέρουσα τὸ ὄνομά του. Μετ' ὀλίγον εἶδεν ὡραῖον ὄνειρον, ὅπερ καὶ διηγήθη ὕστερον.

Ἦτο μετὰ τοῦ Ἀριστείδου, ἐντὸς ὡραίας τινὸς κοιλάδος, ἣν δὲν ἐγνώριζον, κοιλάδος, τῆς ὁποίας ὁμοίαν οὐδέποτε εἶδον· οὔτε δένδρα, οὔτε ῥύακας, οὔτε ἄνθη, οὔτε κατοικίας εἶχε· δὲν ἦτο καθαυτὸ κοιλάς. Δὲν ὑπάρχει λέξις κατάλληλος ὅπως ὁρίσῃ τὴν τοποθεσίαν ἐκείνην, ἐξ ἧς μικρά τις ἰδέα μόνον τῇ ἀπέμεινεν· ἀνέκφραστος ἁρμονία διεχέετο πανταχόθεν. Καὶ ὁτὲ μὲν ἐπάτουν ὑπὸ τοὺς πόδας των δάπεδον σμαράγδων καὶ σαπφείρων, ὁτὲ δὲ ἐλικνίζοντο ἐν κενῷ διαστήματι πλήρει ἀρωμάτων· ἥλιος δὲν ἐφαίνετο, καὶ ὅμως περιεκυκλοῦτο ὑπὸ λαμπροτάτου φωτός. Ἐνῷ αὕτη καὶ ὁ Ἀριστείδης ἔπινον ἐκ τοῦ αὐτοῦ κυπέλλου, φωνὴ Σεραφείμ, βεβαίως, ἐπανελάμβανεν ἄνωθεν αὐτῶν.

— Ἐσαεί! Ἐσαεί!

Ἀφοῦ περιέγραφε τὸ ὄνειρόν της τοῦτο εἰς πάντας τοὺς ἀκούοντας αὐτήν, ἡ νέα συνήθιζε νὰ προσθέτῃ: «νομίζω ὅτι τὸ ὄνειρόν μου εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς εὐδαιμονίας, ἡ ὁποία μοὶ ἐπιφυλάσσεται».

Ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ἡ Ἀντιγόνη ἠγέρθη λίαν συγκεκινημένη. Ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον, ὅπου τοσαῦται σκέψεις φόβου καὶ ἐλπίδος περιδινοῦντο· εἶτα ἠγέρθη χαρίεσσα ὡς ἄνθος ἀνοιγόμενον πρὸς τὰ θάλπη τῆς πρωΐας.

Διῆλθεν ἐν πυρετῷδει προσδοκίᾳ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς ἡμέρας. Τὸ αὐξάνον

τὰς ψυχικὰς αὐτῆς βασάνους ἦτο ἡ ἐπίγνωσις τῆς ἐνοχῆς αὐτῆς μὴ ἀνακοινωσάσης τὰ πάντα τὴν προτεραίαν εἰς τὸν Ἀριστείδην. Τώρα πλέον οὔτε ἡ ἰδία ἠδύνατο νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ, οὔτε εἰς ἄλλον τινὰ νὰ ἐμπιστευθῇ τοῦτο· πλὴν δὲ τούτου οὔτε νὰ γράψῃ οὔτε ν' ἀναγνώσῃ ἠδύνατο.

Μὴ ἐκπλήττεσθε, οἱ πατέρες τότε οὕτως ἐφρόνουν, μόνον δὲ πρὸ ὀλίγου τὸ ἔθος τοῦτο ἤρχισεν ἐκλεῖπον· κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αἱ πλουσιώτεραι νέαι τῆς νήσου Χίου διετέλουν ἐν παντελεῖ ἀμαθείᾳ· ἔπραττον δὲ τοῦτο οἱ Χῖοι, νομίζοντες ὅτι ἐὰν αἱ κόραι των ἐγίνωσκον νὰ γράφωσι, θὰ συνῆπτον ἐρωτικὰς ἀλληλογραφίας.

Ἐν μεγάλῃ διετέλει ἠήρωΐς ἡμῶν ἀμηχανίᾳ· ἐὰν δὲν ἐφοβεῖτο ὅτι ταχέως ὁ Ἀριστείδης θὰ τὴν ἐζήτει, θὰ συνέχαιρεν ἑαυτῇ ὅτι ἀπεσιώπησε τὴν μνηστείαν της· διότι ἐὰν ὁ νέος ἐγίνωσκεν αὐτήν, δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ προβῇ εἰς τὸ συμφωνηθὲν διάβημα.

Ἐνίοτε ἡ Ἀντιγόνη ἔτρεμεν. Ἡ καρδία της ἐπάλλετο εἰς τὸ στῆθός της, ἡ κεφαλή της ἐσκοτίζετο. Ἡσύχασεν ὅμως, ἀφοῦ πολλάκις ἐπανέλαβε καθ' ἑαυτὴν τὰς λέξεις ταύτας:

— Μήπως ὁ ἔρως δὲν εἶναι ἀήττητος; Θάρρος! Θὰ νικήσωμεν ἐγὼ καὶ ὁ Ἀριστείδης.

Καὶ γονυπετοῦσα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου της προσηύχετο.

Ὑπὸ ἀορίστου προαισθήματος ὠθούμενος ὁ Ἀριστείδης ἐγκατέλιπεν ἐνωρὶς τὴν ἐργασίαν του, καὶ ἔφθασε πρῶτος εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Μονοθέτου. Δὲν ἐφαίνετο συγκεκινημένος περισσότερον ἐργάτου ἐρχομένου ὅπως ζητήσῃ τὰ ὀφειλόμενα αὐτῷ ἡμερομίσθια.

Γνωρίζετε πῶς ὑποδέχεταί τις ἐκείνους, μεθ' ὧν οὐδέποτε ἐσχετίσθη, καὶ ἢ ἐξ ὄψεως ἢ ἐξ ἀκοῆς μόνον γνωρίζει αὐτούς; Οὕτως ὑπέδεχθη καὶ ὁ πατὴρ τῆς Ἀντιγόνης τὸν νέον, ὅστις ἀφοῦ ἐπὶ ματαίῳ ἐζήτησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἐρωμένην του, ἐξέθετο ἀμέσως καὶ ἁπλῶς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς του.

— Ζητεῖτε τὴν θυγατέρα μου! ἀπεκρίθη ὁ Ἀντώνιος ἐκπεπληγμένος· ἀλλὰ δὲν μοὶ ἀνήκει πλέον, νέε· πρὸ πολλοῦ εἶναι μεμνηστευμένη, ὁ δὲ γάμος τελεῖται μετά τινας ἡμέρας.

Εἰς τὸν λόγον τούτου ὁ Ἀριστείδης ἐκλονίσθη· τὸ ὡραῖόν του πρόσωπον ἐκάλυψεν ὠχρότης πελιδνή· ἐνόμιζες ὅτι φοβερὸν βάραθρον ἠνεῴχθη ὑπὸ τοὺς πόδας του. Ἀλλ' ἀναλαβὼν ἀμέσως τὴν ἀταραξίαν του, πεπεισμένος δὲ ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἤκουσεν, ἦτο πρόφασις εὐσχήμου ἀποποιήσεως, ἀπεκρίθη:

— Εὐτυχῶς ὁ γάμος δὲν ἐτελέσθη εἰσέτι· δύναμαι λοιπὸν νὰ ἐλπίζω.

— Ὄχι, ὄχι, νεέ μου, ἀνωφελῆ τὰ ὄνειρα. Ἔδωκα τὸν λόγον μου· δὲν δύναμαι πλέον νὰ τὸν ἀθετήσω· ποτέ, ποτέ!

— Καὶ ἐὰν ἀκόμη ἐκ τοῦ ὅρκου τούτου προήρχετο ἡ δυστυχία τῆς θυγατρός σας;

— Σεῖς λοιπὸν μόνον κατέχετε τὸ μυστικὸν νὰ καταστήσετε εὐτυχῆ τὴν κόρην μου; ἔκραξεν εἰρωνικῶς ὁ Μονοθέτης.

— Ἴσως, ἀπήντησεν ὁ Ἀριστείδης δι' ἠρέμου φωνῆς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἶμαι πτωχός, κερδίζω ὅμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐντίμως καὶ ἀνεπιλήπτως· ἀγαπῶ τὴν ἐργασίαν καὶ ἡ σύζυγός μου οὐδενὸς θὰ στερῆται. Εἶμαι νέος, τὸ μέλλον εἶναι μέγα. . .

Ὁ πατὴρ τῆς Ἀντιγόνης ἤρξατο τότε σκεπτόμενος βαθύτερον· ἰδέα τις κατέλαβε τὸ πνεῦμά του ἐπί τινος στιγμὰς· ἀπεκρίθη δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν μετὰ σταθερότητος, εἶτα δὲ μετὰ τραχύτητος:

— Ἀδύνατον, νέε, νὰ ἐνδώσω εἰς τὴν αἴτησίν σου. Ἤκουσα συχνάκις νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῆς ὡραίας σου φωνῆς καὶ περὶ τοῦ πρὸς τὴν ἐργασίαν ζήλου σου, περὶ τῆς παραδειγματικῆς διαγωγῆς σου, καὶ τῶν πατριωτικῶν αἰσθημάτων σου, ἅτινα βαθέως μὲ συγκινοῦσι καὶ τὰ ὁποῖα πληρέστατα συμμερίζομαι. Ἴσως μεθ' ὅλην σου τὴν πτωχείαν, ἐὰν δὲν εἶχον δώσει τὸν λόγον μου, θὰ ἐνέδιδον εἰς τὴν αἴτησίν σου, ἀλλ' ἀφοῦ πρῶτον ἐξετίμων καὶ ἔκρινον τὰ προτερήματά σου, διότι μοὶ εἶσαι ὅλως ξένος· μόλις πρὸ δύο μηνῶν ζῆς παρ' ἡμῖν· ἀγνοοῦμεν καὶ τὸν παρελθόντα βίον σου καὶ τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς σου. Μήπως δὲν εἶναι φανερόν, ὅτι οὔτε ἐγεννήθης οὔτε ἀνετράφης ὅπως καλλιεργῇς τὴν γῆν;

— Ζητεῖτε τὴν ἱστορίαν μου, διέκοψεν εἰπὼν ὁ Ἀριστείδης, ἀκούσατέ την.

— Ἀνωφελές, διότι ἡ κόρη μου δὲν θὰ γίνῃ σύζυγός σας. Μὲ προσβάλετε νομίζοντές με ἱκανὸν νὰ ἀθετήσω τὴν ὑπόσχεσίν μου.

— Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκούσετε. Ἡ ἱστορία μου δὲν εἶναι μακρά. Ἤμην διετής, ὅτε οἱ γονεῖς μου, ἐγκαταλείψαντες τὸν τόπον, εἰς ὃν ἐγεννήθην, κατῴκησαν ἐν Ἀθήναις. Ἡ τύχη συνετέλεσεν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των. Ὁ πατήρ μου, ἐργατικὸς ἀκάματος ὅσον καὶ ἔνθερμος πατριώτης, κατέστη ἐντὸς ὀλίγου ἔμπορος ὀνομαστός. Ἦτο κάτοχος σπουδαίου μεταξουργείου τὸ ὁποῖον ἠύξανε κατ' ἔτος καὶ προώριζε διὰ τὸν μονογενῆ του υἱόν. Ἐξεπαιδεύθην μετὰ τῶν τέκνων τῶν πρώτων οἰκογενειῶν τῆς Ἑλλάδος Εἶχον μετάσχει τῶν ἐργασιῶν τοῦ πατρός μου, ὅτε ὁ οἶκος ἡμῶν κατέπεσεν ὑπὸ τὰς βολὰς τῶν θανασίμων ἐχθρῶν μας, τῶν Τούρκων. Τὸ ὡραῖον ἡμῶν ἐργοστάσιον καὶ αἱ πλούσιαι ἀποθῆκαί μας ἐγένοντο ἐν μιᾷ νυκτὶ παρανάλωμα τοῦ πυρός, ὅπερ ἔθηκεν ἀνίερος χείρ. Πρωΐαν τινά, δύο μετὰ τὴν καταστροφὴν μας ἡμέρας, πρὸ τεσσάρων μόνον μηνῶν, εὗρον τόν τε πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου ἐσφαγμένους, ἐν τῇ νέᾳ αὐτῶν κατοικίᾳ, ἀφ' ἧς πρὸ ἑβδομάδος ἀπουσίαζον, διαμένων ἐν Σύρῳ χάριν ἐμπορικῆς τινος ἐργασίας. Ἀλλ' ἐπανῆλθον εἰς Ἀθήνας στιγμὰς μόνον μετὰ τὴν τρομερὰν ἀνακάλυψιν· ὁ κόσμος ὡμίλει περὶ αὐτοχειρίας· ὄχι, ὄχι, ἦτο διπλῆ δολοφονία μείνασα ἀτιμώρητος. Ἐνόμιζον ὅτι θ' ἀποθάνω ὅτε ἐνηγκαλίσθην τὰ ἄψυχα σώματα τῶν γεννητόρων μου. Ὀλίγον ἔμελέ μοι περὶ τῆς καταστροφῆς· ἐν τῇ καρδίᾳ μου μόνον διὰ τοὺς ἀτυχεῖς γονεῖς μου ὑπῆρχε θέσις. Ἐν τούτοις, ὑφ' ὁμοίου θανάτου καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἀπειλούμενος, ἦλθον εἰς τὴν νῆσον ταύτην ὅπως κρύψω τό τε ὄνομα καὶ τὰς συμφοράς μου, ἀναμένων τὴν ὥραν τῆς ἐκδικήσεως. Διερχόμενος διὰ τοῦ χωρίου σας, εἶδον τὴν θυγατέρα σας, ἵνα τὴν βλέπω δὲ καθ' ἑκάστην, ἀφοῦ πρέπει νὰ σᾶς εἴπω τὰ πάντα, ἐγενόμην καλλιεργητής, φοβούμενος, τὸ ὁμολογῶ, ὅτι οὐδέποτε θὰ καθιστώμην ἄξιος αὐτῆς. Ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι εἶχον νὰ σᾶς εἴπω.

Μόλις ὁ Ἀριστείδης ἔπαυσεν ὁμιλῶν, ἦλθον ἐπισκέπται, οἵτινες ἀμέσως εἰσήχθησαν. Ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τοῦ μέλλοντος συζύγου τῆς Ἀντιγόνης καὶ αὐτὸς ὁ μνηστήρ.

Ὁ νέος οὗτος, ὑψηλοῦ καὶ κανονικοῦ ἀναστήματος, εἶχε φυσιογνωμίαν ἐρασμίαν μᾶλλον ἢ ὡραίαν. Ἐκαλεῖτο Κίμων, ἦτο δὲ ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου Ῥαμαζῆ, ἐντίμου καὶ πλουσίου γαιοκτήμονος τῶν Νενήτων, χωρίου πρὸς μεσημβρίαν τῆς νήσου κειμένου. Οὐδενὸς εἶχον φεισθῆ πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ μέλλοντος τοῦ τέκνου τούτου, καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τραχείας τῶν ἀγρῶν ἐργασίας. Νεώτατος ὢν διήκουσε τὰ ἐν τῇ σχολῇ τῆς Χίου μαθήματα, ἐκμαθὼν ταυτοχρόνως τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Τουρκικήν.

Οἱ γονεῖς του ἤλπιζον πολλὰ παρ' αὐτοῦ.

Μετὰ τοὺς πρώτους συνήθεις χαιρετισμοὺς καὶ εὐχάς, ὁ Μονοθέτης ἐκάλεσε δι' ἰσχυρᾶς φωνῆς τὴν θυγατέρα του, ἥτις εἶχεν ἀποσυρθῆ εἰς τὸ δωμάτιόν της, εἶτα δὲ στραφεὶς πρὸς τὸν Ἀριστείδην, τὸν διέταξε ψυχρῶς νὰ ἐξέλθῃ:

— Θάρρει, νέε! ἴσως θὰ εἶσαι εὐτυχέστερος αἰτῶν τὴν θυγατέρα ἄλλου πατρός· σοὶ προσθέτω μάλιστα καὶ ὅτι εἶσαι ἄξιος τοιαύτης εὐτυχίας.

Καὶ ὁ Ἀντώνιος διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν ὅπως ὑποδείξῃ τὴν ὁδὸν εἰς τὸν ἀτυχῆ τῆς θυγατρός του μνηστῆρα.

Ὁ Ἀριστείδης ἔμεινεν ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν του, ὡς ἄνθρωπος θέλων πάσῃ θυσίᾳ νὰ καταβάλῃ ἀπαντηθεῖσαν ἀντίστασιν.

— Ὦ! ὦ! εἶπε τότε ὁ πατὴρ τῆς Ἀντιγόνης δι' ὕφους σαρκαστικοῦ, τὸ βλέπω ὅτι εἶναι σκληρὸν ν' ἀποφασίσῃς, ἀλλὰ πρέπει· ἦλθες εἰς τὸν κοσμον πολὺ ἀργὰ καὶ πολὺ μακρόθεν ἀπ' ἐδῶ. Δεικνύων δ' αὐτὸν εἰς τὸν μνηστῆρα, ἐξηκολούθησεν:

— Ἰδὲ Κίμων, ἔχεις ἀντεραστὴν ὑπερήφανον, μὴ ἐννοοῦντα νὰ ὑποταχθῇ ἀμέσως.

— Αὐτόν! αὐτόν! ἀνεφώνησαν οἱ νεοελθόντες μετὰ περιφρονητικοῦ μειδιάματος, καίτοι ἄγνωστος ἦτο πρὸς αὐτοὺς ὁ νέος· ἦσαν ὅμως βέβαιοι περὶ τῆς νίκης των, ἕνεκα τῆς ὑποπλήψεως, ἣν εἶχον εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Μονοθέτου.

— Ἐμέ! ἀπεκρίθη ὁ Ἀριστείδης διὰ

φωνῆς σταθερᾶς· δὲν εἶμαι οὔτε πλούσιος, οὔτε ἐπαίτης, εἶμαι ὅμως ἀνήρ, καὶ ἀξίζω ὅσον οἱοσδήποτε ἄλλος. Δὲν γνωρίζω τί εἶναι περιφρόνησις.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠνεῴχθη ἡ θύρα, καὶ εἰσῆλθεν ἡ Ἀντιγόνη ὠχρὰς ἔχουσα τὰς παρειὰς καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κάτω νεύοντας. Πάντες, πλὴν τοῦ Ἀριστείδου, τῇ ἀπηύθυνον φιλοφρόνησίν τινα, ἣν βεβαίως αὕτη δὲν ἤκουσε.

— Κόρη μου, εἶπεν αἴφνης ὁ Μονοθέτης, ὅστις ἤρχισε νὰ καταλαμβάνηται ὑπὸ θυμοῦ, βλέπεις τὸν νέον αὐτόν; Ζητεῖ τὴν χεῖρά σου, ἣν ὑπεσχέθην εἰς ἄλλον· καίτοι δὲ τῷ ἀπεποιήθην αὐτήν, ἐν τούτοις ἐπιμένει μένων ἐδῶ· εἰπὲ αὐτῷ νὰ ἐξέλθῃ· ἴσως τότε τὸ ἀποφασίσῃ!

Ἡ Ἀντιγόνη ἔκλινε θλιβερῶς τὴν κεφαλὴν σιωπῶσα.

Πάντες ἐξεπλάγησαν· μόνον ὁ Ἀριστείδης ἐμειδίᾳ. Οὐδεὶς ὡμίλει. Ὁ Μονοθέτης ἔτυψε τὸ μέτωπόν του διὰ τῆς χειρός· εἶχε μαντεύσει τὰ μεταξὺ τοῦ ὡραίου μελῳδοῦ καὶ τῆς θυγατρός του διατρέξαντα.

— Κόρη μου, εἶπε λαμβάνων πρῶτος τὸν λόγον, ὁμίλει λοιπόν;

Ἡ Ἀντιγόνη ὕψωσε τὴν κεφαλήν, αἱ παρειαί της ἐχρωματίσθησαν, καὶ ἤνοιξε τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς της.

— Πάντες γινώσκετε, εἶπε, τὸν καταστρεπτικὸν πόλεμον τὸν ἐρημοῦντα τὸν τόπον μας· πάντες θὰ ὁμολογήσετε, ὅτι ἡ ἐποχὴ αὕτη δὲν εἶναι κατάλληλος πρὸς γάμους. Σύ, Κίμων, ὃν ὑπολήπτομαι, ἄκουσον τὴν γνώμην μου· πρὸ παντός, ὡς οἱ πρόγονοί μου, ἀγαπῶ τὴν πατρίδα μου, ἐπεθύμουν νὰ τὴν ἴδω ἐλευθέραν καὶ ἔνδοξον. Ὁπλίσθητι καὶ δράμε εἰς τὰς τάξεις τῶν σωτήρων της· ὁ ἀντεραστής σου θὰ πράξῃ τὸ αὐτό, μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, ὁ κάλλιον πολεμήσας καὶ ὁ πλείονας δρέψας δάφνας θὰ λάβῃ τὴν καρδίαν μου. Δέχεσαι;

— Δέχομαι, ἀπεκρίθη ὁ Κίμων μεθ' ὑπερηφανείας μεμιγμένης μετ' ἀγανακτήσεως.

Δεχόμεθα προσέθηκαν μετὰ στενοχωρίας, οἱ γονεῖς τοῦ μνηστῆρος· ἔτρεμον δ' ἀναλογιζόμενοι τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς ἔμελλε νὰ ἐκτεθῇ τὸ τέκνον των.

Δύο μεγάλα δάκρυα ἔρρευσαν ἐπὶ τῶν παρειῶν τοῦ Μονοθέτου· ἐδέχθη καὶ αὐτός.

Δὲν ἐζήτησαν τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Ἀριστείδου, ὅστις ὅμως χαίρων ἀπῆλθεν ἀμέσως προφέρων τὰς λέξεις ταύτας:

Ἢ τὴν Ἀντιγόνην ἢ τὸν θάνατον!

Δ'

Κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς τελευταίας ταύτης σκηνῆς, ἡ φωνὴ τῆς γραίας γυναικὸς ἔτρεμε· δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της· δὲν ὡμίλει πλέον· ἡ νύμφη της ὠχρίασεν· ὁ δὲ υἱός της εἶχε παύσει πλέον νὰ μειδιᾷ.

Διαρκούσης τῆς διακοπῆς ταύτης, ἀνελογιζόμην τὴν ἠμελημένην ἀνατροφήν, ἣν ἐλάμβανον αἱ νεάνιδες τῆς Χίου· συνομιλήσας μετὰ πολλῶν γυναικῶν, διαφόρου κοινωνικῆς θέσεως, εὗρον αὐτάς, ὡς πάντες οἱ περιηγηταί, τόσον εὐφυεῖς, ὥστε ἐπίστευον ὅτι ὑπῆρχον ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ λαμπρὰ σχολεῖα.

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν διήγησιν.

Τὴν ἐπαύριον, περὶ τὸ λυκαυγές, εἶδον τὸν Ἀριστείδην, ὅπλον ἐπ' ὤμου φέροντα καὶ διευθυνόμενον πρὸς τὴν πρωτεύουσαν. Πολλοὶ νέοι τοῦ χωρίου τὸν ἠκολούθουν, ὧν οἱ πλεῖστοι ἐκράτουν ἀντὶ ὅπλων ῥάβδους καὶ δίκρανα.

Τὸ ἑσπέρας ἡ Ἀντιγόνη ἐπλανᾶτο ἀνὰ τὴν κοιλάδα· ἐκάθισεν εἰς τὴν συνήθη αὐτῆς θέσιν ὑπὸ τὴν συκῆν, καὶ ὡσεὶ βαυκαλιζομένη ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως τοῦ ὡραίου μελῳδοῦ, ἀπεκοιμήθη.

Αἴφνης νέος τις ἔστη πρὸ αὐτῆς, ἔχων ἀκαλλὲς μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων του. Ἡ φλὸξ τῶν ὀφθαλμῶν ἐξεδήλου στοχασμὸν ἀπαίσιον, ἡ γλῶσσα ἦτο κεκολλημένη ἐπὶ τοῦ οὐρανίσκου του· ῥεῦμα μίσους μᾶλλον ἢ ἔρωτος ἠλέκτριζε τὸ σῶμά του.

Ἀπεῖχε κατὰ τέσσαρα βήματα τῆς Ἀντιγόνης· προὐχώρησε δύο πρὸς αὐτήν· ἐκλονεῖτο δὲ ὡσεὶ καμπτόμενος ὑπὸ μέγα βάρος. Αἴφνης ἀνηγέρθη καὶ ἐφάνη ἀναπνήψας. Περιέφερε τὸ βλέμμα του μακρὰν περὶ ἑαυτόν· ὁ ἦχος φωνῆς ἀπομεμακρυσμένης ἔφθασεν εἰς τὰ ὦτά του. Οὐδένα εἶδεν, οὐδὲν ἤκουσε πλέον· ἡσυχάσας προὐχώρησεν ἓν βῆμα.

Ἐπὶ τοῦ κλάδου δένδρου τινὸς τοῦ ἐγγὺς ἄλσους, ἐκελάδει πτηνόν· ὁ ἄγνωστος ἐξεδήλωσε τὴν δυσαρέσκειάν του διὰ κινήματος ἐκφοβίσαντος τὸν μικρὸν ψάλτην, ὅστις ἀπέπτη ζητῶν ἀλλαχοῦ ἄσυλον.

Ὁ νεανίας ἐπλησίασεν ἐγγύτερον πρὸς τὴν μνηστὴν τοῦ Ἀριστείδου, ἥτις ἐκοιμᾶτο πάντοτε. Ἐφαίνετο δὲ ὡς θεία τις ὀπτασία ὠνειρεύετο, αἱ λευκαὶ καὶ λεπταὶ χεῖρές της ἐκινοῦντο ὡς τὰ πτερὰ περιστερᾶς ἑτοίμης πρὸς πτῆσιν· θὰ ἔπαιζε βεβαίως καθ' ὕπνους μετὰ λατρευτοῦ τινος ὄντος· τὸ στόμα της ἐκοσμεῖτο διὰ μειδιάματος ἀνεκφράστου.

Ὁ ἄγνωστος ἔκλινεν, ἔλαβεν ἡσύχως, ὡσεὶ ἐφοβεῖτο μήπως τὸ θραύσῃ, τὸ ἄκρον τῶν λεπτῶν τῆς Ἀντιγόνης δακτύλων, αὕτη δὲ ἀνεσκίρτησεν. Ἐπαναλαβοῦσα δὲ συγκεχυμένως δὶς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀριστείδου ἐξύπνησεν.

Εἶδε τὸν Κίμωνα, ἱστάμενον ἀκίνητον καὶ ὠχρὸν πρὸ αὐτῆς.

— Πῶς, ἀνέκραξεν, ἐγειρομένη ταχέως, δὲν ἀνεχώρησες εἰσέτι; Ἐκεῖνος εὑρίσκεται ἤδη μακράν.

Αἴφνης τὴν διήγησιν διέκοψαν πολλαὶ φωναί, ἃς ἀπό τινων ἤδη στιγμῶν συγκεχυμένως ἠκούομεν.

Σχεδὸν ταυτοχρόνως ἐκρούσθη σφοδρῶς ἡ θύρα τῆς εἰσόδου τοῦ φιλοξενοῦντός με.

(ἕπεται τὸ τέλος)

(Jules Régnier)

Αλ. Κ.

ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΕΡΩΣ

(Συνέχεια· ἴδε σελ. 11).

— Ἀλλὰ πῶς μεταβαίνει εἰς τὴν μονήν; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος. Συνήθως δὲν ἐπιτρέπεται ποὺς γυναικὸς νὰ διέρχηται τὸν φλοιὸν μοναστηρίου.

— Ὁ ἡγούμενος εἶνε φίλος τοῦ πατρός της, ἐπειδὴ δ' εὑρίσκεται τόσον πλῆθος ἐν Μπλαουμπούρεν, εἶνε ἀσφαλέστερα ἐκεῖ ἢ ἐν τῇ πόλει, ὅπου τὸ πᾶν εἶνε ἄνω κάτω. Μετὰ τὸν ἑσπερινόν, ὅταν ἡσύχασαν ὅλοι, ἦλθεν ἀθορύβως εἰς τὴν κλίμακα. Τὴν ἐνεθάρρυνα, ὅσον ἠδυνάμην. Ἐν τέλει δὲ μοὶ ἔδωκε τὴν μικρὰν αὐτὴν περγαμηνὴν παρακαλοῦσά με νὰ σᾶς τὴν φέρω.

— Σᾶς εὐχαριστῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς, καλέ μου Ἰωάννη, εἶπεν ὁ Γεώργιος. Ἀλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν σᾶς ἔδωκε καμμίαν ἄλλην παραγγελίαν δι' ἐμέ;

— Βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ ἀγγελιαφόρος· διὰ ζώσης φωνῆς μ' ἐπεφόρτισε καὶ ἄλλο τι· νὰ προσέχητε πολύ, διότι σᾶς ἐπιφυλάττουν βαρὺ καὶ κοπιῶδες ἔργον.

— Δι' ἐμέ; ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος, δὲν ἤκουσες καλῶς, τίς ἐπιφυλάττει δι' ἐμὲ ἔργον τοιοῦτον καὶ ὁποῖον ἔργον;

— Ὡς πρὸς τοῦτο, μ' ἐρωτᾶτε πολλά, ὑπέλαβεν ὁ χωρικός. Ἐν τούτοις, ἐάν μοι ἐπιτρέπητε νὰ σᾶς τὸ εἴπω, πρόκειται περὶ τῶν συμμάχων. Ἡ δεσποινὶς προσέθεσεν, ὅτι ὁ πατήρ της εἶχε κάμει λόγον περὶ τούτου· ἀλλὰ καὶ ὁ Φρόνδσβεργ δὲν σᾶς ἐχαιρέτισε καὶ σᾶς ἐτίμησε σήμερον, ὡς υἱὸν τοῦ αὐτοκράτορος, πρὸς ἔκπληξιν πάντων τῶν παρισταμένων· Ἐστὲ βέβαιος πάντοτε, ὅτι αἱ φιλοφρονήσεις τόσον μεγάλου ἀρχηγοῦ ἔχουσι πάντως κάποιαν σημασίαν.

Ὁ Γεώργιος ἐξεπλάγη ἐκ τῆς κριτικωτάτης ταύτης παρατηρήσεως τοῦ ἀγαθοῦ χωρικοῦ. Ἀνεμνήσθη πρὸς τούτοις, ὅτι ὁ πατὴρ τῆς Μαρίας εἶχεν εἰδδύσει πολὺ πρότερον εἰς τὰ μυστικὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Συμμαχίας καὶ ὅτι πιθανῶς εἶχε μάθει τι ἀμέσως ἀφορῶν εἰς αὐτόν. Εἰς μάτην ὅμως ἐσκέπτετο· δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τι ἐξηγοῦν τὴν μυστηριώδη ταύτην ἀναγγελίαν τῆς Μαρίας, μετὰ κόπου δὲ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ συμπλέγματος τῶν ὑποθέσεων τούτων, ὅπως ἐρωτήσῃ τὸν ἀγγελιαφόρον πῶς κατώρθωσε νὰ εὕρῃ αὐτὸν τόσον ταχέως.

«Χάρις εἰς τὸν Φρόνδσβεργ, ἀπήντησεν οὗτος. Ἐπρόκειτο νὰ σᾶς ζητήσω ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Δίτριχ Κράφτ. Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὴν ὁδόν, πολὺς κόσμος συνέρρεεν εἰς τοὺς λειμῶνας... Ἐσκέφθην ὅτι ἡ ἀπώλεια ἡμισείας ὥρας δὲν ἦτο μέγα τι καὶ ἤρχισα νὰ παρατηρῶ καὶ ἐγὼ τὸ πεζικόν. Πράγματι ὁ Φρόνδσβεργ προήγαγε παρὰ πολὺ τὴν τέχνην τῶν στρατιωτικῶν γυμνασίων.. Αἴφνης μοι ἐφάνη ὅτι ἤκουσα πλησίον μου προφερόμενον τὸ ὄνομά σας· ἐστράφην· τρεῖς ἡλικιωμένοι ἄνθρωποι ὡμίλουν περὶ ὑμῶν καὶ σᾶς ἐδείκνυον διὰ τοῦ δακτύλου. Παρετήρησα καλῶς τὸ

πρόσωπόν σας καὶ ἠκολούθησα τὰ βήματά σας. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἤμην βέβαιος, σᾶς ἔδωκα πρὸς λύσιν τὸ αἴνιγμα. τοῦ *Στοὺρμ* καὶ *Λίχτ*.

— Ἐρέρθης ὡς ἐπιτήδειος ἄνθρωπος, εἶπεν ὁ Γεώργιος, γελῶν· ἀλλ' ἐλθὲ εἰς τὴν κατοικίαν μου, νὰ σοι δώσουν τι νὰ φάγῃς. Μετὰ μικρὰν διακοπὴν ἠρώτησεν αὐτόν· «Πότε θὰ ἐπιστρέψῃς ἐκεῖ κάτω;»

Ὁ χωρικὸς ἐσκέφθη ἐπὶ στιγμὴν καὶ εἶπε μετὰ γέλωτος κακεντρεχοῦς.

«Χωρὶς νὰ σᾶς δυσαρεστήσω, εὐπατρίδη μου, ἠναγκάσθην νὰ ὑποσχεθῶ εἰς τὴν δεσποινίδα, ὅτι δὲν θὰ σᾶς ἀφήσω πρὶν ἀποχαιρετίσητε τοὺς συμμάχους».

— Καὶ ἔπειτα; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος.

— Καὶ ἔπειτα; θὰ μεταβῶ κατ' εὐθεῖαν εἰς Λιχτενσταῖν διὰ ν' ἀναγγείλω εὐχαρίστους ἐκ μέρους σας εἰδήσεις, τὰς ὁποίας περιμένουσιν ἐκεῖ ἀνυπομόνως. Καθ' ἑκάστην εὑρίσκεται ἐν τῷ κήπῳ, καθημένη ἐπὶ τῶν βράχων καὶ παρατηροῦσα πρὸς τὴν κοιλάδα. διὰ νὰ ἴδῃ ἐὰν ὁ Ἰωάννης δὲν ἐπανέρχηται ἀκόμη!

— Τὴν χαρὰν αὐτήν, θὰ τὴν αἰσθανθῇ ταχέως, ἀπήντησεν ὁ Γεώργιος· ἴσως αὔριον μάλιστα ἀναχωρήσω, ἀφοῦ τῇ γράψω. προηγουμένως μίαν μικρὰν ἐπιστολήν.

— Ἀλλ' ἀπαιτεῖται φρόνησις, ἀπήντησεν ὁ ἀγγελιαφόρος· ἡ περγαμηνὴ δὲν πρέπει νὰ εἶνε μεγαλειτέρα ἐκείνης, ἣν σᾶς ἐκόμισα, διότι θὰ δεήσῃ νὰ κρύψω καὶ αὐτὴν ἐντὸς τοῦ γονατοδέσμου μου. Δὲν δύναται νὰ γνωρίζῃ τις εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν τῶν ταραχῶν τί δύναται νὰ συμβῇ καὶ ἂν πάθῃ τι οὐδεὶς θὰ τὸν ζητήσῃ.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Γεώργιος ἐγειρόμενος. Ἐπὶ τοῦ παρόντος χαῖρε. Τὴν μεσημβρίαν ἐλθὲ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Κράφτ, παραπλεύρως τῆς μητροπόλεως. Προσποιήθητι ὅτι εἶσαι συμπατριώτης μου ἐκ Φραγκωνίας, διότι ἐν Οὔλμῃ δὲν ἀγαπῶσι πολὺ τοὺς φίλους τῆς Βυρτεμβέργης.

— Ἔστὲ ἥσυχος, θὰ εὐχαριστηθῆτε, εἶπεν ὁ Ἰωάννης εἰς τὸν Γεώργιον ἀπερχόμενον. Ἠκολούθησε δὲ τὸν ευειδῆ νεανίαν διὰ τῶν βλεμμάτων του, σκεπτόμενος καθ' ἑαυτόν, ὅτι ἡ χαρίεσσα δεσποινὶς δὲν εἶχε κάμει κακὴν ἐκλογήν, καίτοι ὁ πρῶτος νεανικὸς ἔρως ἐπήνεγκε μερικὴν ἀπώλειαν τῶν ἀγλαῶν χρωμάτων τῶν ῥοδαλέων παρειῶν τῆς νεαρᾶς κόρης.

Θ'.

«Καὶ τί καλὸν δὲν δύναμαι ἐπὶ τῆς γῆς ν' ἀφήσω ὅπως σ' εὐχαριστήσω;»

Ὁ Γεώργιος κατ' ἀρχὰς ἀνησύχησε μὴ γνωρίζων πῶς θὰ ἐφέρετο ὁ νέος γνώριμός του ἐν τῇ οἰκίᾳ Κράφτ. Καὶ δὲν ἦτο ἄλογος ὁ φόβος, ὃν ἠσθάνετο, μὴ προδοθῇ ὁ Ἰωάννης ἐκ τῆς διαλέκτου του ἢ ἀπερισκέπτου τινὸς λόγου του. Τὸ τοιοῦτον ἤθελεν εἶναι τόσῳ μᾶλλον δυσάρεστον εἰς τὸν ἥρωά μας, ὅσον, ἀποφασίσας νὰ καταλίπῃ ἐντὸς ὀλίγου τὰς σημαίας τῶν συμμάχων, ἐπεθύμει νὰ μὴ ὑποπτεύσωσιν αὐτὸν ὡς διατελοῦντα εἰς σχέσεις μετὰ τῶν ἐν Βυρτεμβέργῃ. Ἐπειτα ἦτο δυνατόν, ἐν ᾧ περιπτώσει ἀνεκαλύπτετο ὁ ἀγγελιαφόρος καὶ ὡμολόγει ὅτι ἀπεστάλη πρὸς αὐτόν, νὰ μὴ προδοθῇ ἡ ἀγαπητή του; Ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ εὐθὺς πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ χωρικοῦ, ὅπως παρακαλέσῃ αὐτὸν ν' ἀναχωρήσῃ ὡς τάχιστα, ἀλλ' ἐσκέφθη ὅτι οὗτος πρὸ πολλοῦ θὰ εἶχεν ἤδη ἀναχωρήσει ἐκ τοῦ τόπου τῆς συναντήσεώς των καὶ ὅτι ἠδύνατο ἐν τῷ μεταξὺ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν Κράφτ. Ἔκρινε λοιπὸν φρονιμώτερον νὰ σπεύσῃ αὐτόσε, ὅπως εὕρῃ τὸν χωρικὸν καὶ δώσῃ αὐτῷ τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας ἐφιστῶν τὴν προσοχήν του κατὰ πάσης ἀπερισκεψίας. Ἔπειτα ὅμως ἀναπολῶν τὸ τολμηρὸν βλέμμα καὶ τὴν πονηρίαν τοῦ χωρικοῦ, ἤλπιζεν ὅτι ἡ Μαρία ἐνεπιστεύθη τὴν παραγγελίαν της εἰς ἄνθρωπον ἔμπιστον καὶ ἀσφαλῆ.

Πράγματι δέ, μόλις ἠδυνήθη νὰ πιστεύσῃ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ ὦτα, ὅταν περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀνήγγειλαν αὐτῷ συμπατριώτην του τινὰ ἐκ Φραγκωνίας καὶ εἶδεν εἰσερχόμενον τὸν ἀγγελιαφόρον τοῦ ἔρωτός του. Ὁποῖον κράτος εἶχεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐφ' ἑαυτοῦ! Ἦτο ὁ ἴδιος καὶ ὅμως ἐφαίνετο ἐντελῶς διάφορος. Ἐβάδιζε κεκυφώς, αἱ χεῖρές του ἐκρέμαντο, οἱ δὲ ὀφθαλμοί του μόλις ἦσαν ἀνοικτοί· τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἔκφρασίν τινα βλακώδη ἀποσπάσασαν ἀκούσιον μειδίαμα παρὰ τοῦ Γεωργίου. Ἐπειτα, ὅταν ἀρχίσας νὰ ὁμιλῇ ἐχαιρέτισεν αὐτὸν εἰς φραγκωνικὴν διάλεκτον καὶ ἀπήντησεν εἰς πολυαρίθμους ἐρωτήσεις τοῦ κυρίου Κράφτ ὡς ἐκ γενετῆς Φραγκωνιανὸς ὁ Γεώργιος ἔκλινε νὰ πιστεύσῃ ὅτι θαῦμά τι συνέβαινεν, ὅλα δὲ τὰ παραμύθια τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, καθ' ἃ γόητες μετὰ χαριτοβρύτων νυμφῶν μεταμορφοῦνται διαφοροτρόπως, ὅπως ὑπηρετήσωσι δύο ἐραστὰς καὶ ὁδηγήσωσιν αὐτοὺς εἰς ἀσφαλῆ λιμένα διὰ τῶν δυσμενῶν τῆς εἱμαρμένης περιπετειῶν, ὅλα ἐπανήρχοντο εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ.

Ἡ γοητεία, εἶνε ἀληθές, διελύθη ἀμέσως, ὅταν εὑρέθη μόνος ἐν τῷ δωματίῳ του μετὰ τοῦ γραμματοκομιστοῦ καὶ ὁ ἀγαθὸς Σουαβὸς ἐβεβαίωσεν αὐτὸν περὶ τῆς ταυτότητός του. Ὁπωσδήποτε ὅμως ὁ Γεώργιος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἐκφράσῃ αὐτῷ τὸν θαυμασμόν του διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα, μεθ' ἧς ὑπεκρίθη τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

«Ἐστὲ βέβαιος καὶ περὶ τῆς εἰλικρινείας μου ἐπίσης, ἀπήντησεν ὁ χωρικός. Ἐκ νεαρωτάτης ἡλικίας συχνότατα ἀναγκάζεταί τις νὰ καταφεύγῃ εἰς τοιαύτας πονηρίας, αἵτινες ἄλλως οὐδένα βλάπτουσι καὶ τὰς ὁποίας εἶνε καλὸν νὰ γνωρίζῃ τις νὰ μεταχειρίζηται ἐνίοτε.».

Ὁ Γεώργιος διεβεβαίωσεν αὐτόν, ὅτι ἐξηκολούθει νὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην ἣν καὶ πρότερον· ὁ δὲ ἀγγελιαφόρος παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ σκεφθῇ σπουδαίως περὶ τῆς ἀναχωρήσεώς του, ἀναλογιζόμενος πόσον ἀνήσυχος ἦτο ἡ δεσποινὶς περιμένουσα νὰ μάθῃ τὴν εἴδησιν ταύτην καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ χωρὶς νὰ κομίσῃ αὐτῇ τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην.

Ὁ Γεώργιος ἀπήντησεν αὐτῷ, ὅτι διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του περιέμενε νὰ ἐκκινήσῃ μόνον ὁ στρατὸς τῶν συμμάχων.

«Ὦ! τότε δὲν θὰ δεήσῃ νὰ περιμείνητε πολύ, ἀπήντησεν ὁ ἀγγελιαφόρος. Ἐὰν δὲν ἐκστρατεύσωσιν αὔριον, θὰ ἐκστρατεύσωσι μεθαύριον, διότι ἡ χῶρα εἶνε ἀνυπεράσπιστος. Ἔχω ἐμπιστοσύνην πρὸς ὑμᾶς καὶ διὰ τοῦτο σᾶς τὸ λέγω, εὐπατρίδη μου.

— Εἶνε λοιπὸν ἀληθές, ὅτι οἱ Ἐλβετοὶ ἀπεχώρησαν, ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος καὶ ὅτι ὁ δοὺξ δὲν δύναται πλέον νὰ πολεμήσῃ ἐν ἀνοικτῷ πεδίῳ;»

Ὁ ἀγγελιαφόρος ἔστρεψε δυσπίστως τὰ βλέμματά του πέριξ, ἤνοιξε προφυλακτικῶς τὴν θύραν, βλέπων δὲ ὅτι οὐδεὶς ἠδύνατο ν' ἀκούσῃ αὐτόν·

— Εὐπατρίδη μου, ἀπήντησε, παρέστην εἰς θέαμα, ὅπερ οὐδέποτε θὰ λησμονήσω καὶ ἂν ζήσω ἐνενήκοντα ἔτη. Κατὰ τὴν ἔλευσίν μου συνήντησα ἐπὶ τῶν Ἄλπεων πολυάριθμα ἀποσπάσματα Ἐλβετῶν ἐπανερχομένων εἰς τὰς ἑστίας των. Οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ φεουδάρχαι ἀνεκάλεσαν αὐτούς. Πλησίον ὅμως τῆς Μπλαμπούρεν ὑπῆρχον ἀκόμη 8 χιλιάδες ἀνδρῶν, πάντων ἀνεξαιρέτως Βυρτεμβεργίων.

— Καὶ ὁ δοὺξ, διέκοψεν ὁ Γεώργιος; ποῦ ἦτο;

— Ὁ δοὺξ διεπραγματεύετο ἐν Κιρχαΐμ διὰ τελευταίαν φορὰν μετὰ τῶν Ἐλβετῶν, ἀλλ' αὐτοὶ ἀποσύρονται, διότι δὲν δύναται νὰ τοὺς πληρώσῃ. Ἐπέστρεψεν ἔπειτα εἰς Μπλαουμπούρεν, ὅπου ὁ στρατός του ἦτο ἐστρατοπεδευμένος. Τὴν πρωΐαν τῆς χθὲς ἀνήγγειλαν διὰ τυμπάνων, ὅτι πάντες ὤφειλον νὰ συναθροισθῶσι τὴν 9 ὥραν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Μονῆς. Πλεῖστοι συνῆλθον, πάντες δ' εἶχον ἓν καὶ τὸ αὐτὸ αἴσθημα. Ὁ δοὺξ Οὐλρῖχος, εὐπατρίδη μου, εἶνε πολὺ ξηρὸς καὶ ἀπότομος· δὲν γνωρίζει νὰ προσελκύῃ τὴν ἀγάπην τῶν χωρικῶν. Οἱ φόροι εἶνε ἐπαχθεῖς, τὸ δικαίωμα τοῦ κυνηγίου σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον, ἔπειτα δὲ εἰς τὴν αὐλὴν κατασωτεύουσι τὸ χρῆμα ἡμῶν. Ἀλλ' ἅμα ὁ ἡγεμὼν περιπέσῃ εἰς δυστύχημά τι, τὸ ζήτημα ἀλλάσσει· δὲν ἔχομεν πλέον ἢ μίαν μόνην ἰδέαν, ὅτι ὁ ἀτυχὴς ἡμῶν δοὺξ εἶνε ἀγαθὸς ἡγεμών, ἀπὸ τοῦ ὁποίου θέλουν διὰ τῆς βίας ν' ἁρπάσωσι τὴν χώραν του. Μεταξὺ τῶν χωρικῶν εἶχε διαδοθῆ, ὅτι ἐσκόπει νὰ πολεμήσῃ, ἕκαστος δ' ἡμῶν ἔσφιγξεν ἰσχυρότερον τὴν σπάθην του, καὶ ὅλοι ἡτοίμασαν τὰς λόγχας των καταρώμενοι τοὺς συμμάχους. Τότε ἔφθασεν ὁ δοὺξ....

— Εἶδες τὸν δοῦκα; τὸν γνωρίζεις; ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος, Ὦ! εἰπέ μοι, πῶς εἶνε;

— Ἐὰν τὸν γνωρίζω; Εἶπεν ὁ ἀγγελιαφόρος μετὰ παραδόξου μειδιάματος. Ἀληθῶς τὸν εἶδον· εἰς πολὺ κακὴν ὥραν. Εἶνε νέος ἀκόμη ὁ κύριος Δοὺξ, ἡλικίας τὸ πολὺ τριάκοντα δύο ἐτῶν. Εἶνε ἰσχυρός, ὡραῖος, ἀκαστήματος καὶ

ἱκανώτατος περὶ τὸν χειρισμὸν τῶν ὅπλων. Οἱ ὀφθαλμοί του σπηθηροβολοῦσιν, οὐδεὶς δὲ δύναται ἐπὶ πολὺ νὰ ἀνθίξῃ εἰς τὸ βλέμμα του . . . . Ὁ δοὺξ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἐσχηματισμένον ὑπὸ τῶν ἐνόπλων κύκλον, ἀμέσως δὲ νεκρικὴ σιωπὴ κατέλαβεν ἅπαν τὸ πλῆθος. Διὰ φωνῆς γεγωνυίας, εἶπεν ὅτι ἐγκατελείφθη καὶ δὲν ἐγνώριζε πρὸς τίνα νὰ καταφύγῃ πλέον, ὅτι ἐστερήθη τῆς ὑποστηρίξεως ἐκείνων εἰς οὓς εἶχε συγκεντρώσει πάσας αὐτοῦ τὰς ἐλπίδας καὶ ὅτι εἶχε καταντήσει τὸ παίγνιον τῶν ἐχθρῶν του διότι ἄνευ τῶν Ἑλβετῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ ἐν μάχῃ. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην προὐχώρησε γέρων πολιόθριξ καὶ εἶπεν «Ἄρχον δούξ! ἐδόκιμάσατέ ποτε τοὺς βραχίονάς μας διὰ ν' ἀποθαρρυνθῆτε νῦν ; Πάντες, ὅσοι εὑρίσκονται ἐνταῦθα, εἶνε πρόθυμοι νὰ χύσωσι τὸ αἷμά των ὑπὲρ ὑμῶν· καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος σᾶς ἔφερον τοὺς τέσσαρας υἱούς μου ! Ἕκαστος ἔχει τὴν λόγχην καὶ τὴν μάχαιράν του. Ὑπάρχουσι δ' ἐνταῦθα χιλιάδες ἄλλων, οἵτινες σκέπτονται ὡς ἐγώ. Ἐβαρύνθητε τόσον πολὺ τὴν χώραν σας, ὥστε θέλετε νὰ μᾶς ἀπωθήσητε; Ἡ καρδία τότε τοῦ Οὐλρίχου συνετρίβη, σπογγίζων δὲ τὰ δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν του ἔτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς τὸν γέροντα «Δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τῆς γενναιότητός σας, εἶπεν ὑψηλοφώνως, ἀλλ' εἴμεθα πολὺ ὀλίγοι, ὥστε δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ νικήσωμεν, θ' ἀποθάνωμεν ἀνωφελῶς. Ἐπανέλθετε εἰς τὰς ἑστίας σας, ἀνδρεῖοί μου καὶ ἐστέ μοι πιστοί. Εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ ἐγκαταλίπω τὴν χώραν μου καὶ νὰ ζήσω ἐξόριστος καὶ ἄθλιος. Ἀλλ' ἐλπίζω νὰ ἐπανέλθω τῇ βοηθείᾳ του Θεοῦ». Οὕτως ὡμίλησεν ὁ δοὺξ, οἱ εὑρισκόμενοι δ' ἐκεῖ ἔκλαιον τρίζοντες τοὺς ὀδόντας αὐτῶν καὶ μετὰ ταῦτα ἀπεχώρησαν ἐγκλείοντες τὴν λύσσαν καὶ τὴν ἀπελπισίαν ἐν τῇ καρδίᾳ των.

— Καὶ ὁ δούξ ; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος.

— Ἀνεχώρησεν ἔφιππος ἐκ Μπλακουμπούρεν, ἄγνωστον δὲ ποῦ μετέβη. Οἱ εὐγενεῖς μένουσιν ἐν τούτοις ἐν τοῖς πύργοις, ὅπως ὑπερασπίσωσιν αὐτούς, μέχρις οὗ ὁ δοὺξ λάβῃ ἄλλας ἴσως βοηθείας.

Ὁ γέρων Ἰωάννης, διέκοψεν ἐνταῦθα τὸν ἀγγελιαφόρον, ἀναγγείλας ὅτι ὁ εὐπατρίδης προσεκαλεῖτο, ἐνώπιον τοῦ πολεμικοῦ συμβουλίου, ὅπερ συνεκροτεῖτο εἰς τὰ δωμάτια τοῦ Φρόνδσβεργ. Ὁ Γεώργιος ἐξεπλάγη λίαν ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ. Τί ἄρά γε ἤθελον αὐτὸν ἐν τῷ πολεμικῷ συμβουλίῳ! Ὁ Φρόνδσβεργ εἶχεν εὕρει ἄρά γε τρόπον νὰ συστήσῃ αὐτόν!

(Ἕπεται συνέχεια)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Res gestae divi Augusti, d'après la dernière recension avec l'analyse du commentaire de M. Th. Mommsen par C. Peltier κτλ. sous la direction de R. Cagnat κτλ. Paris, Klincksieck 1886 σελ. VII-92 εἰς 8ον φρ. 1,50.

Μία ἐκ τῶν πολυτιμοτάτων ἐπιγραφῶν, ὅσαι κατ' εὐτυχῆ τινα μοῖραν ἐσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος, εἶναι ἀναντιρρήτως καὶ ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Ἀγκυρανὸν μνημεῖον ἢ διαθήκη τοῦ Αὐγούστου. Τὸ σεπτὸν τοῦτο κειμήλιον εἶναι σπουδαιότατον κατ' ἐξοχὴν μὲν καὶ κυρίως διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Αὐγούστου, ἀλλὰ δίγλωσσον ὄν, ἑλληνιστὶ δηλαδὴ καὶ ῥωμαϊστὶ συντεταγμένον, εἶναι καὶ ὑπὸ γλωσσικὴν ἔποψιν ὄχι μικρᾶς ἀξίας ὡς πρὸς τὴν σύγκρισιν μάλιστα τῶν δύο κειμένων. Τὸ μνημεῖον εἶναι κεχαραγμένον ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ τῆς Γαλατίας ναοῦ τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Αὐγούστου, ὅστις ναὸς μετατραπεὶς κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας εἰς ἐκκλησίαν χριστιανικήν, ἔπειτα δὲ κατὰ τὴν ιε' ἑκατονταετηρίδα εἰς μωαμεθανικὸν τέμενος, διετηρήθη εὐτυχῶς καὶ μέχρι τοῦδε ἱκανῶς ἀκέραιος, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν τῆς ἐπιγραφῆς ἡ ἀνάγνωσις. Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ ἐδημοσιεύθη τὸ μνημεῖον μετὰ τὴν πρώτην ὑπὸ τοῦ Tournefort καὶ τοῦ Lucas κατὰ τὴν ιη' ἑκατονταετηρίδα γενομένην ἀνάγνωσιν, ὑπὸ πολλῶν λογίων, κατ'ἀρχὰς μὲν ἀτελέστερον, βαθμηδὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον ὀλιγώτερον ἀτελῶς, μέχρις οὗ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας διελευκάνθη ὑπὸ τοῦ κ. Perrot καὶ τοῦ κ. Guillaume ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτῶν τῷ ἐπιγραφομένῳ Exploration archéologique de la Galatie et de la Bithynie (σελ. 295 καὶ ἑξ. πίν. 12 καὶ ἑξ.). Ὁ βουλόμενος νὰ μάθῃ πλήρη τὴν σχετικὴν πρὸς τὴν ἀγκυρανὴν ἐπιγραφὴν βιβλιογραφίαν ἂς ἴδῃ τὴν μὲν παλαιοτέραν ἐν τῇ σελ. 341 τοῦ βιβλίου τοῦ μακαρίτου Egger Latini sermonis vetustioris reliquiæ selectæ, τὴν δὲ νεωτέραν, μέχρι τοῦ 1875 ἐν τῷ Journal des Savants τοῦ αὐτοῦ ἔτους, σελ. 441 ἐν σημειώσει ἄρθρου τινὸς τοῦ αὐτοῦ Egger.

Κατὰ τὸ κείμενον τοῦ Perrot καὶ τοῦ Guillaume κατεχώρισε καὶ ὁ πολὺς Μόμσεν τὴν ἐπιγραφὴν ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ τοῦ Corpus Inscriptionum latinarum (σελ. 769 καὶ ἑξ.). Οὐδὲν ἧττον καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ τῆς Γερμανίας φιλολόγου γενομένην ἐργασίαν ἔμενόν τινα μέρη τοῦ μνημείου σκοτεινὰ κυρίως ἕνεκα τῶν ἀνυπερβλήτων ὑλικῶν κωλυμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπέτρεπον ἀκριβεστέραν τῆς ἐπιγραφῆς ἐξέτασιν καὶ ἀνάγνωσιν. Ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ ἀείποτε εἰς τὰ τοιαῦτα πρόθυμος τοῦ Βερολίνου Ἀκαδημία ἀπεφάσισε τῷ 1882 νὰ ἐξαποστείλῃ εἰς τὴν Ἄγκυραν τὸν κ. Humann ἵνα κατορθώσῃ νὰ ἐπαναφέρῃ ἐκεῖθεν ὅσον τὸ δυνατὸν ἀκριβέστατον τοῦ πρωτοτύπου γύψινον ἐκμαγεῖον. Τούτου δὲ τοῦ ἔργου αἰσίως διεξαχθέντος κεῖται τώρα τὸ ἐκμαγεῖον ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Βερολίνου, ὅπου ἠδυνήθη ἐν πάσῃ ἀνέσει νὰ μελετήσῃ αὐτὸ ὁ Μόμσεν καὶ τῆς μελέτης ταύτης προϊὸν εἶναι ἡ ὑπ' αὐτοῦ τῷ 1883 γενομένη λαμπρὰ ἔκδοσις τοῦ κειμένου τῆς ἐπιγραφῆς μεθ' ὑπομνήματος καὶ πίνακος φωτογραφικοῦ.

Τοῦτο λοιπὸν τὸ κείμενον, τό τε λατινικὸν καὶ τὸ ἑλληνικόν, τὸ ὁριστικῶς σχεδὸν ἀποκατασταθὲν ὑπὸ τοῦ Μόμσεν ἠθέλησαν νὰ καταστήσωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν μᾶλλον εὐπόριστον εἰς τοὺς σπουδαστὰς διὰ τῆς ἐνταῦθα ἀγγελλομένης ἐκδόσεως, προσθέσαντες μὲν καὶ ἀναλύσιν τοῦ ὑπομνήματος τοῦ Μόμσεν ἐπαρκεστάτην πρὸς κατάληψιν τοῦ κειμένου καὶ πίνακα χρονολογικόν, ἀφαιρέσαντες δὲ καὶ περικόψαντες πᾶν ὅ,τι ἤθελε καταστήσῃ τὸ ἔργον μᾶλλον δυσαπόκτητον, ὁ κ. Peltier καὶ ὁ κ. Cagnat ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ὁποίου παρεσκευάσθη τὸ βιβλίον. Προέταξε δὲ ὁ κ. Cagnat καὶ πρόλογον ἐξηγοῦντα εἰς τοὺς ἀναγνώστας τὰ κατὰ τὸ μνημεῖον, ἐν ᾧ προκουσαν μνείαν καὶ τῶν πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν σχετικῶν ζητημάτων, περὶ ὧν λέγομεν καὶ ἡμεῖς ὀλίγα ἐν τοῖς ἑξῆς.

Ἡ ἐπιγραφὴ κατά τινας μὲν εἶναι ἁπλῆ ἔκθεσις τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Αὐγούστου, δι' ἧς ἤθελεν ὁ αὐτοκράτωρ ἐκεῖνος νὰ διαιωνίσῃ τὴν μνήμην του, κατ' ἄλλους δὲ εἶναι elogium ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐχαράσσοντο ἐπὶ τῶν τάφων τῶν ἐπισημοτέρων ἐν Ῥώμῃ πολιτῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δημοκρατίας, οἷα δηλαδὴ εἶναι καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ τάφου τῶν Σκηπιώνων. Ἠθέλησε λοιπὸν ὁ Αὔγουστος, κατὰ τὸν Bormann, τὸν πρῶτον ὑποβαλόντα τὴν γνώμην ταύτην, καὶ διὰ τούτου ἀκόμη νὰ δείξῃ τὴν πάντοτε καὶ ἐν πάσαις αὐτοῦ ταῖς πράξεσι διαφαινομένην βούλησιν αὐτοῦ τοῦ νὰ θεωρῆται ὡς πολίτης ἴσος πρὸς τοὺς λοιπούς καὶ ὄχι ὡς τις ἡγεμών.

Ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἐκλληφθῇ ἡ οὐσία καὶ ἡ τάσις τοῦ πολυτίμου τούτου τῆς ἀρχαιότητος λειψάνου, βέβαιον εἶναι ὅτι προωρισμένη δὲν ἦτο ἡ ἐπιγραφὴ νὰ ἐγγραφῇ ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγκύρας ἢ τοῦ ναοῦ τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Αὐγούστου τοῦ ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῆς Πισιδίας, διότι καὶ ἐκεῖ ἀνευρέθη ἐλάχιστον τοῦ κειμένου μέρος δημοσιευθὲν καὶ ὑπὸ ἄλλων καὶ ὑπὸ τοῦ Lebas καὶ τοῦ Waddington. Ὁ Σουητώνιος λέγει ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αὐγούστου αἱ ἑστιάδες παρθένοι προήνεγκον τὴν ἰδιόχειρον τοῦ αὐτοκράτορος διαθήκην, ἥτις ἦτο παρ' αὐταῖς ἀποκειμένη καὶ ἥτις διηρεῖτο εἰς τρία volumina, ὡς τὰ ὀνομάζει. Τούτων δὲ ἓν μὲν διελάμβανε παραγγελίας περὶ τῆς ἑαυτοῦ κηδείας, τὸ δεύτερον *κατάλογον τῶν ἔργων αὐτοῦ χαραχθησόμενον ἐπὶ χαλκῶν στηλῶν μελλουσῶν νὰ ἱδρυθῶσι πρὸ τοῦ μαυσωλείου του*, τὸ δὲ τρίτον ἐπιτομὴν περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ κράτους. Τὰ τρία ταῦτα volumina τῆς διαθήκης τοῦ αὐτοκράτορος ἀπεσφραγίσθησαν καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐν τῇ συγκλήτῳ. Παρεμφερῆ λέγει καὶ ὁ Δίων ὁ Κάσσιος. «Τὰ ἔργα, ἃ ἔπραξε πάντα, ἃ καὶ εἰς χαλκᾶς στήλας πρὸς τῷ ἠρῴῳ αὐτοῦ σταθείσας ἀναγραφῆναι ἐκέλευσε». Προσμαρτυρεῖ τέλος τὴν ἀλήθειαν τῶν ὑπὸ

τοῦ Σουητωνίου καὶ τοῦ Δίωνος λεγομένων καὶ αὐτὴ ἡ ἀγκυρανὴ ἐπιγραφὴ δι' ὧν ἐν ἀρχῇ λέγει, ἅτινα κατὰ τὴν ἑλληνικὴν μεθερμήνευσιν ἔχουσιν οὕτω· «Μεθηρμηνευμέναι ὑπεγράφησαν πράξεις τε καὶ δωρεαὶ Σεβαστοῦ Θεοῦ, ἃς ἀπέλιπεν ἐπὶ Ῥώμης ἐν κεχαραγμέναις χαλκαῖς στήλαις δυσί».

Πῶς τώρα ἀντίγραφα τῶν ἐπισήμων ἐκείνων στηλῶν συνέβη νὰ εὑρεθῶσιν ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν ναῶν τῆς Ἀγκύρας καὶ τῆς Ἀπολλωνίας, εὔκολον εἶναι νὰ νοηθῇ. Εἶναι δηλαδὴ γνωστὸν ὅτι ὁ Αὔγουστος ἐν ἔτει 29 π. Χ. ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἐφέσου καὶ τῆς Νικαίας νὰ ἱδρύσωσι ναοὺς τῇ Ῥώμῃ καὶ τῷ Καίσαρι τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἡ Ἄγκυρα ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὸ παράδειγμα τῶν γειτονικῶν αὐτῆς πόλεων, κτίσασα καὶ αὐτὴ τὸν σωζόμενον ναὸν ὅπως καὶ ἡ Ἀπολλωνία. Καὶ οἱ δύο δ' οὗτοι ναοὶ καθιερώθησαν βεβαίως τῷ Αὐγούστῳ ζῶντος ἔτι τοῦ αὐτοκράτορος, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐφιλοτιμήθησαν αἱ δύο πόλεις νὰ ἐπιγράψωσιν ἐπὶ τοῦ σηκοῦ τῶν ναῶν των «τὰς πράξεις καὶ τὰς δωρεὰς τοῦ θεοῦ Σεβαστοῦ» ἀντίγραφον λαβοῦσαι παρὰ τῶν ἐν Ῥώμῃ ἐπισήμων χαλκῶν στυλῶν τῶν πρὸ τοῦ ἠρῴου ἱδρυμένων.

Οὕτω περίπου ἔχουσι τὰ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, ἧς πάνυ ἀξιεπαίνως ἠθέλησαν διὰ τοῦ ἀγγελλομένου ἐνταῦθα βιβλίου νὰ καταστήσωσιν ὅσον ἐνδέχεται εὐρυτέραν παρὰ τοῖς λογίοις τὴν διάδοσιν οἱ φιλότιμοι αὐτοῦ ἐκδόται.

Σ. Κ. Σ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Συνεχίζοντες τὴν σύντομον ἐπιθεώρησιν τῶν νεωτάτων φιλολογικῶν προϊόντων, κατὰ τὴν ἐν τῇ *Βιβλιογραφίᾳ* τάξιν, μόλις σήμερον δυνάμεθα ν' ἀναγράψωμέν τινα περὶ ἀξιολόγου ποιητικοῦ ἔργου προωρισμένου νὰ ζήσῃ.

Τὰ *Τραγούδια*, ἡ ἐν ἑνὶ δηλαδὴ τόμῳ περισυναγωγὴ τῶν ἐκδεδομένων καὶ τινων ἀνεκδότων ἔργων τοῦ κ. *Κωστῆ Παλαμᾶ* εἶνε ὄντως παρήγορος ἀκτὶς μέσῳ τῆς κατακλυζούσης ἡμᾶς ἀμουσίας.

Ἐν πᾶσι διαφαίνεται ἡ φιλοπατρία τοῦ νέου, τὸ μόνον αἴσθημα, ὅπερ, ἤδη μάλιστα, ἐν Ἑλλάδι δέον νὰ ἐκτιμᾶται.

Θὰ ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἐβλέπομεν εὐωνοτάτην ἔκδοσιν τῶν ποιημάτων τοῦ κ. Παλαμᾶ, ὅπως γίνωσι κτῆμα τῶν πολλῶν, διότι ὡς ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐδημοσιεύθησαν, εἶνε σχεδὸν ἄγνωστα· πρὸς τούτοις θὰ ἐπεθυμοῦμεν ὀλίγην ὁμαλότητα ὕψους καὶ ἁπλότητα μέτρων, ὅπως τὰ ἀποστηθίσωσι, τὰ τραγῳδήσωσιν οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες, οἵτινες δὲν ἐννοοῦσι τὰ νεώτερα ὀθνεῖα μέτρα, χωρὶς νὰ ζημιῶνται· ἐννοεῖται καὶ πολύ. Σημειωτέον ὅτι αἱ ἐλάχισται αὗται παρατηρήσεις ἀναφέρονται εἰς εὐαριθμότατα ποιήματα τῆς συλλογῆς, ἐνῷ τὰ πλεῖστα καὶ τῶν, καθ' ἡμᾶς, μειονεκτημάτων τούτων εἰσὶν ἐστερημένα.

Περὶ ἄλλων ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ἔργων, ἐπιφυλασσόμεθα νὰ γράψωμεν προσεχῶς, ἤδη δὲ ἀγγέλλομεν τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν νέου βιβλίου τοῦ κ. Κ. Ἀργυροπούλου, Βουλευτοῦ Ἄνδρου—τοῦ παραδόξως μεθ' ὅλας τὰς Ἀνδριωτικὰς καὶ Κρητικὰς ἀσχολίας του εὐκαιροῦντος καὶ νὰ συγγράφῃ—περιέχοντος τὰς ἀπὸ τοῦ 1880 καὶ ἐνταῦθα γνωμοδοτήσεις τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐπὶ διαφόρων νομικῶν ζητημάτων.

Ὡς γνωστόν, κατὰ τὸ ἔτος 1880 ὁ κ. Ἀργυρόπουλος ἐδημοσίευσεν ἐν μεγάλῳ τόμῳ τὰς μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1879 γνωμοδοτήσεις, ἃς ἡ Εἰσαγγελία τοῦ Ἀρείου Πάγου, προκληθεῖσα ὑπό τε δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν, ἔδωκε πρὸς λύσιν διαφόρων ἀναφυέντων νομικῶν ζητημάτων. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀπεδείχθη σπουδαιότατον καὶ τὰ μάλα χρήσιμον εἴς τε τὴν δικαστικὴν καὶ τὴν διοικητικὴν ὑπηρεσίαν, διότι περιλαμβάνει τὰς ἐπὶ σπουδαίων νομικῶν ζητημάτων ἐμβριθεῖς καὶ μεμελετημένας γνώμας ἀνδρῶν, οὐ μόνον διατελεσάντων ἐν τῇ ἀνωτάτῃ τῆς δικαστικῆς λειτουργίας βαθμίδι, ἀλλὰ καὶ ἐξόχως διακριθέντων ἐν τῷ χορείᾳ τῶν νομομαθῶν τοῦ κράτους. Αἱ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔτους 1880 μέχρι σήμερον δοθεῖσαι ὅμοιαι γνωμοδοτήσεις ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, δημοσιευόμεναι, θέλουσιν ἀποτελέσει βιβλίον ἐκ τυπογραφικῶν φύλλων εἴκοσι καὶ ἕξ, ἐσέται δὲ τοῦτο σπουδαιότερον καὶ χρησιμώτερον τοῦ πρώτου, διότι θὰ περιλαμβάνῃ νεωτέρων ζητημάτων τὴν λύσιν, ἀναφυέντων κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν νεωτέρων νόμων.

*

Ἤδη δὲ ταχὺ βλέμμα ῥίπτοντες εἰς τὴν ἐξωτερικὴν κίνησιν, τὰς ἐξῆς κατ' ἐκλογὴν μεταδίδομεν πληροφορίας.

Ἐν Παρισίοις ἡ Ἑταιρεία τῶν Γάλλων καλλιτεχνῶν ἀπεφάσισε τὰ τῆς ὀργανώσεως τοῦ *Salon* τοῦ 1886. Ἡ ἐτησία ἔκθεσις τῶν ἔργων τῶν ζώντων καλλιτεχνῶν γενήσεται ἐν τῷ ἐν Παρισίοις μεγάρῳ τῆς Βιομηχανίας (Palais de l' Industrie), ἔσται δ' ἀνοικτὴ ἀπὸ τῆς 1 Μαΐου μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου 1886.

Ἐν Ῥώμῃ ἐν βραχεῖ χρονικῷ διαστήματι γενήσεται ἔναρξις ἀνασκαφῆς ἐν ταῖς κατακόμβαις τοῦ ἁγίου Σεβαστιανοῦ ἐπὶ τῆς Ἀππίας ὁδοῦ, ὧν τὰ χώματα οὐδεμίᾳ μέχρι τοῦδε σκαπάνη ἀνώρυξε. Συγχρόνως δὲ συνεχισθήσεται ἡ ἀνασκαφὴ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀγορᾶς (Foro romano) κατὰ τὴν νοτίαν πλευρὰν αὐτῆς, ἤτοι ὄπισθεν τῆς βασιλικῆς Ἰουλίας (Giulia).

Ὁ καθηγητὴς Φραγκίσκος Rossi ἐξέδωκε τρία Κοπτικὰ χειρόγραφα τοῦ ἐν Ταυρίνῳ Αἰγυπτιακοῦ Μουσείου μετ' ἰταλικῆς μεταφράσεως. Τὸ περιεχόμενον δὲ αὐτῶν ἀναφέρεται εἰς συναξάρια ἀσκητῶν καὶ ἁγίων Αἰγυπτίων.

Ἐν τέλει δὲ μὴ λησμονοῦντες καὶ τὸ μυστηριῶδες Μαρόκον ἀναγράφομεν ὅτι ὁ Σουλτάνος τοῦ Μαρόκου ἐδωρήσατο τῷ Μενδρεσέ (ἀνωτάτῳ ἐκπαιδευτηρίῳ) τοῦ Φὲζ 2000 χειρόγραφα. Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Σουλτάνου τούτου περιέχει τὰ χειρόγραφα τῶν ἐν Ἱσπανίᾳ πρότερον ἀποκατεστημένων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΑΤΟΠΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ ὑπὸ Γ. Ν. Χατζιδάκη (ἐν Ἀθήναις· τιμᾶται δρ. 2,50. Εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Ἑβδομάδος» ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν).

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΜΟΥ (τραγούδια τῆς λίμνης, τραγούδια τῆς καρδιᾶς καὶ τῆς ζωῆς, πολεμικὰ τραγούδια) ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ (ἐν Ἀθήναις· τιμᾶται δρ. 2,50).

ΑΤΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ἐκδιδόμενον ὑπὸ Εἰρηναίου Ἀσωπίου (ἐν Ἀθήναις· ἔτος 20ον· 1886· τιμᾶται δρ. 4).

ΚΥΨΕΛΗ ἡμερολόγιον ἐκδοθὲν ὑπὲρ τῶν δεινοπαθούντων ἕνεκα τῆς ἐπιστρατείας (ἐν Σύρῳ· τιμᾶται δρ. 3).

THE POSITION OF GREECE IN THE PRESENT CRISIS ὑπὸ * (ἐν Μάντζεστερ) ἐξαχθὲν ἐκ τῆς «Συγχρόνου ἐπιθεωρήσεως» μετὰ πολλῶν προσθηκῶν καὶ χάρτου τῶν ἐντεῦθεν τοῦ Αἵμου κρατῶν· διανέμεται δωρεὰν καὶ εἶναι γεγραμμένον μετὰ δικαίου καὶ ἀληθοῦς ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἑλλάδος.

ΓΕΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ὑπὸ Σωκρ. Ἰ. Τσιβανοπούλου τέως καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κτλ. (ἐν Ἀθήναις· τεῦχος Β' περιέχον τὴν ἱστορίαν τῶν Ἰνδῶν καὶ τιμώμενον δρ. 3).

ΕΚΔΡΟΜΗΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΕΙΣ ΕΥΒΟΙΑΝ ΚΑΙ ΣΚΥΡΟΝ ὑπὸ Μ. Ι. Βρατσάνου πρώην διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις διδασκαλείου κ.λ. (ἐν Ἀθήναις· τιμᾶται δρ. 2).

ΝΕΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣ ΑΠΟΞΗΡΑΝΣΙΝ ΤΟΥ ΣΤΑΦΙΔΟΚΑΡΠΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΚΩΝ (ἀσφαλέστερος, ταχύτερος, καλλίτερος καὶ οἰκονομικώτερος) ἐπινοηθεὶς ὑπὸ Ἀντ. Β. Δαμασκηνοῦ Καθηγητοῦ τῶν φυσικομαθηματικῶν (ἐν Ἀθήναις· διανέμεται δωρεάν).

ΠΡΑΚΤΙΚΑ τῆς γενικῆς συνόδου τῶν ἑταίρων τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος.

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Κοιμήσεως κατὰ τὴν 26 Ὀκτωβρίου ἑορτὴν τοῦ Ἁγ. Δημητρίου ὑπὸ Ἰ. Μιχαὴλ καθηγητοῦ τῆς φιλολογίας (ἐν Σύρῳ· δαπάνῃ τῶν Μακεδόνων).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ. Τὸ μόνον γεωργικὸν Ἑλληνικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα ὑπὸ Π. Γενναδίου βοτανικοῦ, ἐπιθεωρητοῦ τῆς Γεωργίας κ.λ. (ἐν Ἀθήναις φυλλάδ. 12· δι' αὐτοῦ περατοῦται ὁ πρῶτος τόμος καὶ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ χρησιμωτάτου τούτου δημοσιεύματος).

ΕΝΑΙΣΙΜΟΣ ἐπὶ διδακτορίᾳ διατριβὴ τοῦ ἐξ Ἀδριανουπόλεως ἰατροῦ κ. Δημητρίου Δουλᾶ (ἐν Μονάχῳ) ὑπὸ τῷ τίτλῳ «Ueber die neueren Fortschritte in der Behandlung der Hornhautgeschwüre».

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΕΚΑΒΗ μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Γεωργίου Μ. Σακορράφου (δαπάνῃ Γ. Οἰκονομοπούλου. Ἐν Ἀθήναις· τιμᾶται δρ. 1,80).

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων ὑπὸ Βλασίου Σκορδέλη (ἐκδίδοντος Ἀνέστη Κωνσταντινίδου. Ἐν Ἀθήναις).

ΑΑΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ μετὰ πολλῶν εἰκόνων ὑπὸ Βλασίου Σκορδέλη (ἐκδίδοντος Ἀ. Κωνσταντινίδου. Ἐν Ἀθήναις).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος μετ' εἰκόνων ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου (ἐκδίδοντος Καρ. Μπέκ. Ἐν Ἀθήναις· τεῦχος Ε').

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ (μετὰ ποικίλων ἑρμηνευτικῶν σημειώσεων) ὑπὸ Β. Γ. Βυθούλκα (ἐκδίδοντος Σπ. Κουσουλίνου. Ἐν Ἀθήναις· τιμᾶται δρ. 1,50).

ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ (μυθιστορία πρωτότυπος) ὑπὸ Δ. Χ. Ζώη (ἐν Ζακύνθῳ).

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΩΝ ὑπὸ Ν. Ἰωαννίδου (ἐκδίδοντος Σπ. Κουσουλίνου. Ἐν Ἀθήναις· τιμᾶται δρ. 4).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Ἀπὸ τὴν Πόλιν ἔρχομαι καὶ 'ς τὴν κορφὴ κανέλλα.—Γνωστὸν ὅτι ἡ προσεσημειωμένη φράσις λέγεται ἐπὶ τῶν ἀσυναρτήτως τι λεγόντων, ἰσοδύναμος σχεδὸν τῇ ἑτέρᾳ: *Καλὴ μέρα, Γιάννη.* — *Κουκκιὰ σπέρνω.* Τὸ ἱστορικὸν δὲ ταύτης ἔχει ὡς ἑξῆς: Κατ' ἀρχαῖον καὶ πρὸ πολλοῦ ἐπικρατῆσαν ἔθος, τοὺς εἰς τὰ ἴδια ἐπανακάμπτοντας προϋποδέχονται οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς ἔξω τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως, εἰς ἀπόστασιν ἱκανὴν ἐρχόμενοι καὶ ἀναμένοντες τὴν τοῦ περιμενομένου ἔλευσιν, εἰ καὶ πολλοί, ἀποφεύγοντες τὴν τοιαύτην προετοιμασίαν καὶ ἐπὶ τὸ ῥομαντικώτερον καὶ ἀπροσδοκήτως θέλοντες νὰ καταλάβωσι τοὺς οἰκείους, πολλάκις οὐδ' ἀναγγέλλουσι τὸν ἑαυτῶν νόστον. Ἀλλὰ νεανίας τις, μεμνηστευμένος ἢ ἐρωτευμένος, ἀναχωρήσας εἰς τὰ ξένα καὶ εἰς τὴν γενέτειραν μετὰ πολυετῆ ἀπουσίαν ἐπιστρέφων, ἀνήγγειλε τοῦτο τοῖς συγγενέσι καὶ δὴ καὶ τῇ μνηστῇ, γράψας λακωνικῶς: *Ἀπὸ τὴν Πόλιν ἔρχομαι, καὶ 'ς τὴν κορφὴ κὰν ἔλα*, ἤτοι ἔρχομαι ἀπὸ τὰ ξένα καὶ ἔλα κὰν 'ς τὴν κορφή, τουτέστιν εἰς τὸν λόφον, ἐν ᾧ ἀνεμένοντο συνήθως οἱ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀναμενόμενοι. Πρόδηλον δ' ὅτι ἐκ τῆς συνηχήσεως τοῦ *κὰν ἔλα* ἀνεφύη ἡ *κανέλλα*, ἥτις καὶ μετέδωκε πᾶσαν τὴν ἑαυτῆς ὀσμὴν εἰς τὴν περὶ ἧς ἡμῖν ὁ λόγος φράσιν: *Ἀπὸ τὴν Πόλιν ἔρχομαι καὶ 'ς τὴν κορφὴ κανέλλα.*

Ταῦτα κατὰ τὸν ἀμίμητον Ἰ. Β.

Τί ἐκέρδιζεν ὁ Δουμᾶς ἐκ τῶν ἔργων του. — Τὸ ποσόν, ὅπερ ἀπέφερεν ἕκαστον ἔργον τοῦ Δουμᾶ εἴτε ἐν ἐπιφυλλίδι δημοσιευόμενον εἴτε ἐν τόμῳ, διῃρεῖτο εἰς τρία μέρη, ὧν τὸ μὲν ἐλάμβανον οἱ δανεισταί του, τὸ δὲ ὁ συνεργάτης του καὶ τὸ τρίτον ὁ ἴδιος. Μία ἐπιφυλλὶς τοῦ *Μηνότορος* π. χ. τῷ ἐπληρώνετο 20 λεπτὰ τὴν γραμμήν, τουτέστι ποσὸν κκτώτερον ἐκείνου, ὅπερ λαμβάνει ὁ ἐλάχιστος τῶν συγγραφέων σήμερον. Τόμος ἐκ 3,333 γραμμῶν! ὁ ὑπὸ τοῦ Cadot ἐκδοθείς, τῷ ἀπέφερε τὸ τρίτον τῶν 750 φράγκων ἤτοι 275 φράγκα· ὥστε διὰ νὰ ἀποτελεσθῇ τὸ κέρδος τῶν ἑκατομμυρίων, ὅπερ τῷ ἀποδίδεται, ἔπρεπε νὰ εἶχε σειρὰν χιλιάδων τόμων. Ἐκτὸς τοῦ τρίτου, ὁ Δουμᾶς ἄφινεν εἰς τὸν συνεργάτην του καὶ ὁλόκληρον τὸ κέρδος τῶν εἰς ξένην γλῶσσαν ἐκδόσεων.

Ὁ Αἰμίλιος Ζόλας ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου του. Το ἑξῆς ἀνέκδοτον φέρεται περὶ τοῦ περιβοήτου Γάλλου μυθιστοριογράφου. Ὁ Αἰμίλιος Ζόλας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ σταδίου του διῆλθεν, ὡς διηγοῦνται, ἡμέρας πτωχείας μοναδικῆς. Ἡμέραν τινά, μὴ ἔχων ὄχι μόνον τροφὴν ἀλλὰ καὶ ἐνδύματα ὅπως ἐνδυθῇ καὶ ἐξέλθῃ εἰς τὰς ὁδούς, ἠναγκάσθη νὰ παραμείνῃ ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ἑβδομάδα....ἐν τῇ κλίνῃ. Ἡ κατάστασις τοῦ Ζόλα σήμερον εἶνε ὅλως διάφορος, ἐὰν δὲ διαμείνῃ ποτὲ ἐν τῇ κλίνῃ του, θὰ διαμείνῃ ὄχι βεβαίως ἐξ ἀσιτίας, ἀλλ' ἐκ πολυφαγίας.

Περιπέτειαι ἐπιθεωρητοῦ σχολείων.—Ὁ κ. Μιλτ. Βρατσάνος ἐν τοῖς ἐν μικρῷ τεύχει ἐκδοθεῖσιν ἐσχάτως ἀπομνημονεύμασιν ἐκδρομῆς αὐτοῦ εἰς Εὔβοιαν καὶ Σκῦρον πλὴν νυκτερινῶν περιπλανήσεων εἰς λόχμας καὶ ὄρη, διανυκτερεύσεων εἰς ἐρήμους καλύβας καὶ πτώσεων εἰς βάραθρα, διηγεῖται καὶ τὴν κατωτέρω, ἀξίαν ἀναγραφῆς, σκηνήν.

«Ἔφθασα εἰς *Πολιτικὰ* περὶ λύχνων ἀφάς, κατάκοπος. Ἐζήτησα τὸν πάρεδρον τοῦ χωρίου, ὅστις ἦτο καὶ καφεπώλης· τῷ εἶπον, ὅτι εἶμαι ἐπιθεωρητὴς τῶν σχολείων καὶ πρὸς βεβαίωσιν ἐπέδειξα αὐτῷ τὴν ὑπουργικὴν διαταγήν· εἰς ἀπάντησιν δ' ἔσεισε τὴν κεφαλὴν ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἄνθρωπος. Ἐζήτησα δὲ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ πληρωμῇ νά μοι δώσῃ ὀλίγον ἄρτον καὶ δύο ὠά, ἵνα δειπνήσω, καὶ κατάλυμα, ἵνα διαμείνω τὴν νύκτα. «Οὐδὲν ἔχω, μοὶ ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ὁ ἄρτος ἐξέλιπεν, αἱ δὲ ὄρνιθες *κλωσσοῦν* καὶ δὲ γεννῶσι πλέον· δὲν δύναμαι δὲ νά σοι εὕρω κατάλυμα». Ὅτε δὲ τῷ παρετήρησα, ὅτι ὑποχρεοῦται ὑπὸ τῆς διαταγῆς τοῦ ὑπουργείου νὰ φροντίσῃ περὶ καταλύματος δημοσίου ὑπαλλήλου ἕνεκα ὑπηρεσίας τοῦ κράτους περιερχομένου τὰ χωρία. «Πήγαινε, μοὶ εἶπεν, εἰς τὸν διδάσκαλον, ἐγὼ οὐδεμίαν ἔχω εἰς τοῦτο ὑποχρέωσιν, τὸ κάτω κάτω δὲ τῆς γραφῆς, δὲν ἔχω τέκνα, ἵνα φροντίζω περὶ σχολείων καὶ ἐπιθεωρητῶν». Ἐξ ὅσων δ' ἀνωτέρω εἶπεν ὁ καλὸς οὗτος πάρεδρος, τοῦτο μόνον ἦτο τὸ ἀληθές· πραγματικῶς ἦτο ἄπαις ὁ ἐκλεκτὸς τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας ἀντιπρόσωπος τοῦ δημάρχου, ὡς ὕστερον ἔμαθον παρ' ἄλλων. Μετὰ ταῦτα μετέβην εἰς τοῦ δημοδιδασκάλου τὸν οἶκον, ὅστις συγχρόνως ἦτο καὶ ἱερεὺς τοῦ χωρίου, ἀλλὰ δὲν εὗρον αὐτὸν ἐκεῖ. Ἡ παπαδιὰ κατ' ἀρχὰς ἠρνεῖτο νά μοι εἴπῃ, ποῦ εἶναι ὁ παπᾶς της, ἀλλὰ τελευταῖον πεισθεῖσα, ὡμολόγησεν, ὅτι μετέβη εἰς Χαλκίδα χάριν ὑποθέσεών του· ἐζήτησα τότε περὶ ὥραν δεκάτην τῆς νυκτὸς νὰ κατακλιθῶ καὶ ἡσυχάσω, ἀλλ' ἠρνήθη νά μοι ἐπιτρέψῃ νὰ καταλύσω εἰς τὴν οἰκίαν της... Ἔστειλα τὸν ἀγωγέα νά μοι εὕρῃ κατάλυμα, ἀλλ' οὐδεὶς ἐδέχετο ξένον ἄνθρωπον εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὦ! τότε, ἀλλὰ τότε μόνον, ἀπέστειλα διὰ τῆς βίας τὴν σώφρονα παπαδιὰν εἰς γειτονικήν της οἰκίαν νὰ διέλθῃ τὴν νύκτα, ἐγὼ δὲ μετὰ τοῦ ἀγωγέως μου κατέλαβον τὴν τυχοῦσαν κλίνην, ἔνθα δὲν ἐβράδυνα, καίπερ νηστις, νὰ κοιμηθῶ. Τὴν ἐπαύριον ἐγερθεὶς ἐνωρίς, μετέβην εἰς τὸ σχολεῖον, ἔνθα εὗρον τὸν διδάσκαλον μετὰ τῶν ὀλίγων μαθητῶν του· ἐξήτασα εὐθὺς αὐτοὺς καὶ ἐπεθεώρησα τὸ σχολεῖον, ἐπειγόμενος νὰ φύγω ἐκ τῶν *Πολιτικῶν*, ὅπου ὁ *πολιτισμὸς* καὶ ὁ ἀνθρωπισμὸς οὔπω εἶχον εἰσχωρήσει....»

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

11. *Αἴνιγμα.*

Ποιὸς σὲ μαθαίνει γράμματα
Χωρὶς αὐτὸς νὰ 'ξέρῃ;

12. *Στοιχειόγριφος.*

Ὑπῆρξα ἥρως θαυμαστὸς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος
Καὶ μ' ἔψαλεν εἰς ποιητὴς μεγάλος τοῦ αἰῶνος.
Γρία μου πρῶτα γράμματα νὰ κόψῃς ἂν θελήσῃς
Ἐνατῶν παλαιῶν θεῶν ἐμπρός σου θ' ἀπαντήσῃς.
(ἐξ Ἀγρινίου) Τ. Ψ.

13. *Αἴνιγμα δημῶδες.*

Κάτι ἤτανε, κάπου πήγαινε, ἰκάτι τῶφαγε κι' ἐμείναν τὰ κόκκαλά του.

14. *Πρόβλημα.*

Ἐν ἔτει 1789 ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς κατὰ μέσον ὅρον ἐν Ἀθήναις ἦτο 28 ἔτη καὶ 9 μῆνες, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέχρι τοῦ 1856 ηὔξανε κατὰ 38 τοῖς $^0/_0$· πόσον ἦτο κατὰ τὸ 1856;

15. *Μυθολογικὴ ἐρώτησις.*

Τίς ἐγέννησε πεντήκοντα υἱούς, οἱ ὁποῖοι κατόπι μνηστευθέντες τὰς πεντήκοντα θυγατέρας θείου τῶν τινος ἐφονεύθησαν ὑπ' ἐκείνων κατὰ προτροπὴν τοῦ θείου των; Τίς ἦτο ὁ θεῖος αὐτῶν καὶ ποία ἐκ τῶν πεντήκοντα ἔσωσε τὸν μνηστῆρά της;

16. *Κρυπτογραφικά.*

Ν' ἀναγνωσθῇ ἡ δι' ἀντικαταστάσεως τῶν στοιχείων σχηματισθεῖσα φράσις:

Φ Ξχχρζ υρ δδχξωφζφ

17. *Ἀπρόοπτον.*

Ποῖος δὲν θέλει νὰ τῷ λέγῃς «ὁ Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσῃ;»

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Εἰς τὸν πρῶτον ἐκ τῶν συνδρομητῶν ἡμῶν λύτην τῶν πλείστων προσφέρεται ὁ Χάρτης τῶν Ἀθηνῶν.

ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜ. ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡ. 97.

1. Γλῶσσα.—2. Βέλος, ἕλος.—3. Κρανίδιον, κρανίον.—4. Τὰ γράμματα εἰς τὸ χαρτί.—5. 40.—6. Ὁ Μίλτων, ὁ μέγας ποιητὴς τοῦ Ἀπολεσθέντος Παραδείσου.—7. Ὁ Ἀνδροκλῆς ῥήτωρ καὶ δημαγωγὸς ἐν Ἀθήναις.—8. Ἡ Ἀμύκλα, ἣν ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Ἀμφίονος.—9. Ἡ ἀποκοπὴ πολλῶν δωρεὰν φύλλων εἶνε μέτρον γενικόν.—10. Ἡ κα μῆλα.

ΛΥΤΑΙ

Τῶν πλείστων καὶ πρῶτος ὁ κ. Β. Σ. Γκ. (Ἀμφιάραως), δευτέρα ἡ δεσποιν. Πυθωνίκη. Τὴν ἔπαθον δὲ πλεῖστοι, ἐν οἷς καὶ οἱ φίλοι Κ. καὶ Ζ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Σωτ. Π. Ζάκυνθον.— κ. Ζ. Κ. Βόλον. κ. Α. Π. Γαλάζιον. Ἐλήφθησαν σᾶς εὐχαριστοῦμεν.—κ. Χρ. Π. Π. εἰς Καρδαμίλην (Οἰτύλου). Οὐδὲν ἔτι ἐλάβομεν. Οἱ ζητηθέντες ἀριθμοὶ ἀπεστάλησαν,

ΤΥΠΟΙΣ ΘΡ. ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΗ ΚΑΙ ΑΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ